47ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2511 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 1912 ԱՊՐԻԼ 30-13

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉ-I EFKIAR
54 Grand' Rue de Pera, Porte 54
Constantinople

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ ԿՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱՊԸ ԱԼԻ ՃԱՏՏԷՍԻ, ԹԻՒ 54
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ՁԵՌԱԳԻՐՆԵՐ ԵՏ ՁԵՆ ՏՐՈՒԻՐ

Մանկուձիի Էֆքեար

ԱԶԳԱՏԱԿԱՆ ԱՆԿԱԽ ՕՐԿԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

منظومهٔ افکار ارمنیجه یومی غزته
صاحب امتیاز اوحانس فرید
اداره‌خانه‌سی باب عالی جاده‌سنده نومرو ٥٤

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	ՏԱՐԵԱՅ.	ՎԵՑԱՄՍ.	ԵՌԱՄՍԵԱՅ.
Պոլսոյ համար	80 Ղրշ.	45	25 Ղրշ.
Գաւառներու համար	80 „	45	25 „
Արտասահմանի „	25 Ֆր.	14	8 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՆՈՒՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 Ղրշ., մէկէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։
Մ.

10 ՓԱՐԱ — ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

Ի՞ՆՉՊԷՍ ՓՐԿԵՆՔ ԱԶԳ. ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐԸ

Ազգ. Պատրիարքարանը բռնակալութեան շրջանին մէջ ստոյգ է թէ քաղաքական շատ դժուարութիւններ իր առջեւ ազգային շահերը պաշտպանելու գործին մէջ, սակայն կային նաեւ այնպիսի տընտեսական խնդիրներ, որոնք սոսկ իր տրամադրութեան ներքեւ կը գտնուէին, ու մոռացութեան մատնուած էին պարզապէս իր անփութութեան պատճառաւ։ Ցաւալի էր որ Ազգ. Պատրիարքարանը մէկ կողմէն երկու ձեռքերը բացած կը մուրար ազգ. հաւատաւորութեանց մատակարարութեան համար, և անդին բոլորովին անտես ձգած էր անոնց կալուածական յորդառատ հասոյթները, որոնք կ'երթային թափիլ այլեւայլ անձանց գրպաններուն մէջ։

Համիտեան բռնակալութիւնը՝ առաջին օրերէն չմտաբերեց ազգ. կալուածները գրաւել, այլ իր յարուցած հալածանքին և ջարդին հետեւանքով էր որ վտանգուեցան անոնց վերահսկողները։ Այդ է պատճառը որ անտեր մնացին ազգ. շատ մը կալուածներ և հեազհետ աւար դարձան կարգ մը յափշտակիչներու։ Հիմայ ալ, "մահլիլ" է ըսելով կը գրաւէ կառավարութիւնը։

Արդարեւ ազգ. կալուածները բարոյական անուան վրայ արձանագրելու երբեմնի անհեռատես վարմունքը, շատ դիւրամատչելի դարձուցած էր զանոնք ընչաքաղցներու համար, որոնք աչքերնին չարունակ անոնց վրայ տնկած էին։ Բայց այդ պարագային մէջ Պատրիարքարանի պարտականութիւնն էր մէկ կողմէ սրբել իր արցունքները, և միւս կողմէ ուշադրութիւն նուիրել անոնց պահպանութեան գործին, չանալ փրկելու անոնցմէ գէթ անհատական անուններու վրայ արձանագրուածները, որոնց մասին օրինական դժուարութիւն չկար, և արդէն մեր միջոցաւ վարուած դատերը ապացուցին ատոր կարելիութիւնները։

Օրմանեան՝ փոխանակ քաջալերուելու այդ պարագային, ընդհակառակը յուսաբեկեց իրեն դիմող վերահսկողները, մարեց անոնց վերահսկողներուն, այնպէս որ, վարձակալները երկար տարիներով վարձք չվճարելէ զատ, իրարու ծախեր էին այդ կալուածները որպէս իրենց սեփական ստացուածքը։

Այսօր ալ դժբախտաբար անկէ բարելաւ վիճակի մը մէջ չէ կալուածային հարցը, ու յաւէտ ալ չի կրնար ըլլալ, մինչեւ որ չի լուծուի «մահլիլ»ի խնդիրը, մինչեւ որ Տնտես. Խորհուրդը լուրջ կերպով չզբաղի այդ խնդրով։

Մահլիլի հարցը թէպէտեւ առայժմ դուրս է Պատրիարքարանի ձեռնհասութենէն, բայց դիւրին է ստիպել Տնտեսական Խորհուրդը որ վերին հսկողը ըլլայ ազգ. կալուածոց, առանց նիւթական մատակարարութեան խառնուելու։ Երկրորդ՝ պէտք է ունենայ անոնց յատուկ արձանագրութիւնները, ինչպէս նաեւ անոնց վերահսկողներու անունները, կալուածագրերն ու «խարթա»ները. վասն զի փորձով տեսնուած է որ վերահսկողներու փոփոխման կամ մահուան և կամ զեղծման պատճառաւ վտանգուած են այդ կարգի թուղթեր։ Երրորդ՝ վերահսկողները պէտք է որ ամէն տարի իրենց հաշուեկշռին մէկ օրինակն ալ ներկայացնեն Տնտես. Խորհրդոյ, քննուելու համար։ Զորրորդ՝ Տնտես. Խորհուրդը իբրեւ վարիչ մարմին պէտք է ունենայ իր տրամադրութեան տակ մասնաւոր փաստաբան մը։

Իսկ գալով մահլիլի հարցին, այս մասին նախորդ յօդուածովս ցոյց եմ թէ Պատրիարքարանները պէտք է հաւաքաբար օրինագիծ մը պահանջեն կառավարութենէն, առժամանակայ կերպով ընդունիլ տալով բարոյական անուան սկզբունքը։ Կառավարութիւնը պէտք է արտօնէ ի հարկին զանոնք ծախելու և դատ վարելու։ Վարիչ մարմին կողմէ և կամ օրուան Պատրիարքին անուամբ, ու որոշ ժամանակամիջոց մը տայ որպէս զի իրական անուններու վրայ փոխանակուին անոնք։ Նաեւ պէտք է կալուածները ղեր ի կացուցանէ դիզուած տուրքերէն և ուրիշ ծախքերէ։

Պատրիարքարանը անպատճառ պէտք է ձեռք բերէ այդ տեսակ օրինագիծ մը, ապա թէ ոչ ինք իր ձեռքով վճռած կ'ըլլայ անոնց կորուստը։

Կ. ՍՕԼԱԽԵԱՆ

ՄԵՑԻՍԻ ՍՊԱՍՈՒՄ

Այս առաւօտ, Մայիսի առաւօտ, քընքոյշ սոխակը, հարազատ ու երախտագէտ գաւա՛ղը գարնան, հեռաւոր պարտէզի մը մէջ դայլայլիկ դիւթական ու տարփայլին իր հին, այլ յաւէտ նոր մեղեդին՝ արշալոյսէն առաջ, երբ կոկոն-վարդերը ցողին գգուանքէն չփացած մեղմօրէն, հեզիկ ու լռին իրենց թերթերը կը բանան։

Սիրահար հոգիներու պէս — որոնք մայիսի իրիկունը բնա՛ւ քնանալ չեն գիտեր և իրենց սէրերուն մայիսի հետ կապուած յուշերը կուլան մինչեւ լոյս, մինչեւ առաւօտ. հասնի՛լ, մաչելէն — ես ալ այս իրիկունն անքո՛ւն եմ անցուցեր օտարներու տունը, հին յուշերովս արբելու... այդ յուշերը, որոնք ցոլքեր մը ըլլալ կը թուին իրականութեան կամ ուրիշ կեանքի մը... ինչքա՜ն աղքատ ենք, ինչքան պարզ։ Միայն թեթեւ հով մը ունին, թրթիռ մը նախկինէն, գողցուած ցոլքերու աղբիւրէն փրցուած։ Սակայն այդքանն ալ բաւ է, այդ ցնին հովն ու թրթիռն ալ բաւ են որ հսկայ փոթորիկներ ու թրթռումներ ծնին սրած սրտիս մէջ, որ կեանք, որ ե՞րբ չենն երկար ու անվերջ։ Այդքանն ալ բաւ է հսկայ պատկերներ, տեսարաններ տեսնելու անցեալին ծոցը, տեսնելու, հրճուելու վայրկեան մը, հոգ չէ այդ վայրկեանն ալ օր մը յիշատակ դառնայ, այդ ալ վայրկեան մը վերջ՝ կորսուի՛, անէանա՛յ օրերու՛վ, օրերով։

Մայիսը այս առտու է, ես գիտեմ, օտար տեղ, օտար պարտէզի մէջ սակայն ինչպէս, որո՞ւ հետ տանել այս կանանչ օրը։ Ընկեր չկայ, բարեկամ չկայ, անոնք ալ իրենց սիրականներուն սէրը պիտի բմպեն այս առտու, անոնց մօտ, վարդի փունջեր պիտի նուիրեն իրարու. մինչ ես ի զուր պիտի սպասեմ մինչեւ իրիկուն, որ մէկը, ազնիւ ու վեհոգի, պատուհանէս վարդի գէջ... փունջ մը նետէ, երկարէ ինծի, մինչեւա օրեր ալ անցեր են, Գարուն-Մայիսներ, թուով չատ քիչ որ ես ալ պաշտելիներու ձեռքէ ստացեր եմ զոյգ վարդեր խորհրդաւոր ու սիրանշան։

Անցեր են կանանչ առտուներ այսպէս ուր ես ալ իմ սիրականներուս հետ քով քովի սեր ըմպելէն Մայի՛ս, գարուն եմ ասեր։ Սակայն ա՜խ, թուով միշտ չենին մայիս, գարուն։ Սիրահարներու պէս, որոնք քնանալ չեն գիտեր, ես ալ յիսարբէն այս իրիկուն քունը հեռու վանեցի աչքերէս ու ճիշդ անոնց պէս, որոնք յաջորդ օրուան երանութիւնը կ'երազեն, ես ալ Մայիսի առտուն երանկութիւնս երազեցի, երջանկութիւն մը սակայն օր չեկաւ, և օր չպիտի գայ ասկէ վերջ ալ յաւէ՛տ, յաւէ՛տ։

Իսկ յիշատակը անցեալ մայիսներու, այսպէս ասկն տարի յիմար սպասումով մը չի լրանար, պիտի տանենք մենք միայնակ ու անտէր...

ՍԱՐԳԻՍ ՃԻԶՄԷՃԵԱՆ

ԶԷՎՐԱԳ ԵՒ ԷՊՐՈՒ

Արժէքաւոր գրիչէ մը ելած յօդուածի մը մէջ սա խօսքերը կայնն. — «Երկի մը կեանքերնուս այսինչ կամ այնինչ շրջանին կարդացուած ըլլալը որչա՞փ կարեւոր է։» Ըստ ես, այս կանոնը մեր կեանքին բոլոր դէպքերուն հետ բաղդատել պէտք է. ահա ես ալ ունիմ այնպիսի յիշատակներ որոնք միմիայն կեանքիս այսինչ կամ այնինչ ատենուան պատկանելնուն համար կարեւոր են։

Կարծեմ թէ այս խորհելակերպին հեռեւանքն է որ Զէվրագ և Էպրու այնքան կարեւորութեամբ յիշողութեանս մէջ քանդակուած են։ Զէվրագ և Էպրո՛ւ... այս երկու անունները իմ մէջս Լէյլա և Գայս անուններուն նմանող յուզում մը, թերեւս աւելի սրտագին, աւելի խորին յոյզ մը, վիշտ մը կ'արթնցնեն։ Զանոնք, կեանքիս ամենաժէ սուգին վերջ, դեռ սուգի վերքերէն հոսող այն արիւնները թարմութեամբ եղած ատեն ճանչցայ։ Զիս դարմանումի կարօտ հիւանդի մը նման ազգականներս մէկուն ամարանոցը՝ Զրկած էին։ Այդ տեղը ինծի համար գթութեան եւ կարեկցութեան մխիթարիչ ջերմութիւնովը լեցուն ապաքինումի անկողնի մը ազդեցութիւնը ունէր։ Շուրջս, արտասուքներուն մասնակցող սիրտերու մէջտեղ, վիրաւոր հոգիս քնացնող բան մը կար։ Վերքերուս ցաւերը աւելի քաղցր կ'ըզգայի։

Այնտեղ լերան վրայ՝ մեծ պարտէզի մը մէջտեղ, ամարանոց մը կար որ առտուընէ մինչեւ իրիկուն արեւակին տաք ճառագայթներուն մէջ ծփալով և կամ գիշերները պայծառ երկինքի մը վրան թափուող աստղերու անձրեւներուն ներքեւ լուացուելով մինչեւ վարը, կապոյտ ջուրերը, նեղ հորիզոնները, գորշ, կանանչ լերան ստորոտները փռուող հովին դէմ, երեւակայութեան երկար տեսքով մը, կարծես կը խոկար։

Դեռ քսան տարեկան էի. դեռ չէի գիտեր թէ սէրն ու բանաստեղծութիւնը մարդը խաբող երկու կեղծ բարեկամներ են։ Լամարթինի «Ալֆայէլ»ը եւ Միւսէի բանաստեղծութիւնները ձեռքս չէի ձգեր, և ասոնք՝ Զէվրագի եւ Էպրուի, բոլոր միւս ընկերներուն հետ միասին, մասնաւորաբար այս երկու սիրահարներուն հետ միասին, մասնաւորաբար այս երկու սիրահարներուն քովը կը կարդայի։

Ամարանոցին տերը մեծ հետաքրքրութեան առարկայ մը ունէր, — աղանինները... Օ՜հ, այս գեղեցիկ, նուրբ, միշտ սիրահար, փոքրիկ, սիրասուն արարածները, կէս մամ անոնց սիրոյ եւ երջանկութեան ընկերակիցը ըլլալէ, այս փոքրիկ սիրտերուընն ի՜նչպէս սիրելին, ապրելու հաճոյքը ի՜նչ գեղեցիկ բանաստեղծութեան դասով մը չուրջիններուն ցուցընելուն տեսնել զգալէ վերջ անոնց բարեկամը չըլլա՜ղ, — չեմ գիտեր, կարելի՞է մթէ։

Առտուն կանուխէն, տակաւին ամբանոցը խորունկ խորունկ չունչերով քնացած ատեն, ես, հոգեթափները ոտքիս՝ կամաց կամաց, պարտէզ կ'իջնէի, կը շրջագայէի և տակաւին ցօղաթրմած խոտերուն վրայէն անցնելով, մինչեւ վերը, ամբողջովին արեւուն տակ լեցնող աղանանոցը կ'երթայի։

Աղանիները վայելուչ, սիրուն տուն մը ունէին. սենեակի մը չափ, չորս կողմը փոքրիկ խուցերով լեցուն աղանանոց մը, առջեւը ցանկապատով մը շրջապատուած և թելէ վանդակով հիւսուած պարտէզի մը չափ շրջագայելու տեղ մը, ասդին, անդին մէջտեղէ տեսակ պզտիկ ծակեր, չարտուանի նմանող ջուրի սկաւառակներ...։

Հակառակ ամարանոցին բնակիչներուն որոնք կը քնանային, աղանանոցի փոքրիկ սիրուն բնակիչները, արեւածագէն առաջ արթնցած, դուրս ելած պարտէզին մէջ, առտուան արեւուն կենսաբեր շնորհին հետ միասին, չարտուաններէն կամաց կամաց, հանգչելով հանգչելով, ջուր խմելու սկսած կ'ըլլային։ Ամբողջ աղաւնանոցը, զուարթ, երջանիկ, կենդանի երգեցողութիւնով մը լեցուն կ'ըլլար, — կո՛ւ, կո՛ւ...

Միայն թէ, այս երգեցողութիւնը հարուստ, սիրատենչիկ լեզուի մը չափ սիրոյ բոլոր կիրքերուն և զրգռութիւններուն թարգման հանդիսացող ընդարձակ նշանակութիւն մը կը ստանար, — կո՛ւ, կո՛ւ... Այն զոյնզոյն մեռաքայլին կուրծքերէն, այն հարիւրաւոր սիրատարփ բերաններէն ելող սիրոյ ցանկութեան այս երգեցողութիւնը, աղաւնանոցը ծայրէ ծայր հեծկլտացող, իւրաքանչիւր թելը սիրոյ տաղերգի մը ճառուղիները եղող մեծկակ երգեհոնի մը կը նմանցնէր։ Առաջ փոքրիկ սիրտերնէն ի՜նչ սրտագին հաւատարմական ապահովութիւններ կ'ելլէին, սիրային ի՜նչ յուզիչ եղանակներ կը յօրինուէին։ Ես անկիւն մը կը քաշուէի, վանդակապատէն կախուած աթոռը կ'առնէի, կը նստէի։ Անոնք այնպէս առտուան այս այցելութիւններուս վարժուած էին, զիս սիրալիր աչքերով կը դիմաւորէին, ես տակաւին ներս չմտած, ուրախութիւն մը, թեւառարուժ մը ամբողջ աղաւնանոցը կը լեցնէր կեանքի քաղցր յափշտակութիւնով մը։

Անոնք, քիչ մը հեռու, յետոյ կամաց կամաց թեւի փոքրիկ հարուածներնին նուրբ ոտքերնուն վրայ ոստոստելով, ցատկրտելով կը մօտենային և վիզի չնորհալի կորացումով մը, սիրազեղ, խընդրարկու աչքերնին ինծի յառելով զիս կը շրջապատէին։ Ինձմէ ամէն առտու սպասուած շնորհնուն նորէն կրկնուիլը խնդրող այս վճիռ, վսեմ, աչքերէն կաղմուած բոլորակ մը կը գծուէր առջեւս։ Այն ատեն ես ձեռքս կ'երկարէի, քովի կերի տուփին կափարիչը կը բանայի և ափերով կորեկ կը նետէի։

Որոշ ատենուան մը համար զիս կը մոռնային, կոխելէ վախցող մը նման զգոյշ քայլերով. այն փետրալից ոտքերնուն համբոյրի նմանող շշափումովը հոս

"ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՈՆԸ (19)

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԴԷՊԻ ԿԱԽԱՂԱՆ

(ՎԷՊ ԱԶԳԱՑԻՆ—ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ)

Է.

"ՔԻԻՋԻՒՔ ՍՈՒԼԹԱՆ»Ը

Նոր լարերը զոր աղան ներս մացուց, նոյն ինքը Պաշ-Թէպտիլն էր, գաղանի ոստիկանութեան պետը, որ սովորաբար Եպարքոսին իրաւասութեան տակ կը գտնուէր և անոր կը սպասարկէր։ Բայց Հալէթ, հակառակ սոսկ «անպաշտօն նախարար»ի տիտղոսը ունենալուն, ձեռք անցուցած էր երկրին միանգամայն բոլոր գործերուն ղեկը, և ինք կը վարէր այդ գործերուն յանձնացուած մարդիկը։

Պաշ-Թէպտիլը յարգանքով մօտեցաւ իրեն, ու բարեւելէ վերջ սպասեց պահ մը՝ յուսալով որ Հալէթ կը ճամբէ քովինները։ Սակայն պաշտօնատարը այդ զգուշութեան պէտք չտեսաւ։ Արդէն սրտմտած ալ էր որ իրեն տեղեկութիւն չէին տուած Կոմսուհիին ձերբակալութեան, Պալատ տարուելուն, յետոյ Բերա փոխադրուելուն նկատմամբ, և Պաշ-Թէպտիլը ճիշտ ատենին կը հասնէր՝ իր բարկութեան յաղուրդ տալու համար։

— Պէտք էր որ զուխդ ձեռքիդ մէջ մնայիր այս դռնէն, ըսաւ խիստ չեչտով մը, երբ մարդիկ կը ստանձնեն այն տեսակ պատասխանատու գործեր որոնցմէ չատ հեղ կախուած է երկրին բախտը, և որոնց կատարման մէջ ոճրապարտ անփութութիւն ցոյց կու տան, սովորութիւն չէ որ իրենց զլուխը ուսերնուն վրայ կրեն։

Այս յայտնի մահուան սպառնալիքը բոլորովին սմքեցուց Պաշ-Թէպտիլը։

Հալէթ շարունակեց.

—Զբլլալիք բաներ կը դառնան այստեղ, իմ քիթիս տակ, և ես որ իրաւամբ կը բռնամ պարծիլ թէ երկրին բանակներուն հաւասար ոստիկաններու բազմութիւն մը ունիմ ձեռքիս տակ, տեղեկութիւն անգամ չեմ առներ.. ըսէ՛, ո՞ւր էիք այս գիշեր, ո՞ւր էին քու մարդիկդ, ի՞նչ կ'ընէին...

— Ամէնքս ալ մեր գործին զլուխն էինք, կմկմաց միւսը, նկուն, զրեթէ դողալով։

— Բայց եթէ ձեր գործին զլուխն էիք, պէտք էր որ ամէն բան գիտնայիք, և եթէ ամէն բան գիտցած ըլլայիք, պէտք էր որ մինչև հիմայ տեղեկութիւն առած ըլլայիք... խօսէ՛, ի՞նչ անցաւ դարձաւ Պալատին շուրջը, դեռ մէկ քանի ժամ առաջ...

— Շատ բան և ոչինչ...

Հալէթ, Ալի պէյ ու միւս լրաբերը Պաշ-Թէպտիլին երեսը նայեցան զարմացմամբ։

— Ինչ որ տեղի ունեցաւ պալատին շուրջը, շարունակեց այս վերջինը, ուրիշ մը պիտի յայտնէ ձեզի...

— Եւ այդ ուրի՞շը, հարցուց Հալէթ։

— Գաղէզ Արթին ամիրան է, որ երէկ գիշեր մեզ ամէնքս հեռացուց պալատին շրջականներէն, պատուիրելով որ մինչև Պէպէք և աւելի հեռուն ոչ ոք ղրկեմ լաւ մը լուսնալէ առաջ։

— Եւ դուն հնազանդեցա՞ր, ճչեց Հալէթ, նոյն բարկութեան չեչտով։

— Զէի կրնար ուրիշ կերպ ընել, որովհետեւ հրամանը արքային անունով տրուեցաւ ինծի։

Այս յայտնութիւնը վայրկենաբար անհետացուց Հալէթի սրտմտութիւնը։

— Լաւ, մոլտաց, ասիկա ըսելու համա՞ր էր որ եկար։

— Ոչ, աւելի կարեւոր բաներ ունիմ յայտնելիք, ըսաւ Պաշ-Թէպտիլը, որ Հալէթի բարկութեան նշանները անհետացած տեսնելով, բոլորովին ապահովուած էր այլեւս։

— Խօսէ՛, հրամայեց պաշտօնատարը։

— Նախ սա ըսեմ որ Տիզ Օղլու Սերգիս պէյը երէկ գիշեր Գուլէ-գարու, տէրվիշներու Թէքէքէն մնաց ամբողջ չորս ժամ։

Սերգիս պէյի անունը լսելով, Հալէթ կատղութեամբ սեղմեց ակռաները։ Նոյնը ըրած էր նաև իր եղբօրորդին, թէև աւելի անշմարելի կերպով։

— Ի՞նչ կը կարծես որ ըլլայ այդ այցելութեան նպատակը, հարցուց պաշտօնատարը։

— Որոշ բան մը չեմ գիտեր, բայց լսածիս նայելով, Շէյխ Ապտալն ալ այնտեղ հիւր կը մնայ քանի օրէ ի վեր։

— Շէյխ Ապտա՞լը...

— Այո՛, այն որ դեռ երկու ամիս է Պոլիս կը գտնուի, և որ անգամ մը յանդգներ էր ձեզի դէմ կարգ մը բարբանջանքներ ընելու։

Շէյխին անունը կ'երեւայ թէ չատ անախորժ էր Հալէթի, որովհետեւ դարձեալ ակռաները սեղմեց կատաղութենէն։

— Եթէ կ'ուզես որ ամէն մասնաձոս յայտնեմ, շարունակեց Պաշ-Թէպտիլը, չպիտի վարանիմ ըսելու թէ Սերգիս պէյի ա.ցելութեան բուն նպատակը Շէյխ Ապտալն էր... Թէպէտեւ թէև ամէն ատեն բաց է ամէն մարդու առջեւ, բայց Սերգիս պէյի պէս մարդիկը եթէ չատ ստիպողական պատճառներ չունենան, գիշերը ուշ ատեն այնտեղ չեն երթար...

Հալէթ չպատասխանեց, աչուրները, ըստ բախտի յառած էր առաստաղին մէկ կէտին ու կը խորհէր։ Եւ դէմքին արտայայտութենէն յայտնի էր թէ չատ ծանրակշիռ հարցեր կը փոթորկէին իր միտքը։

— Ուրի՞շ, հարցուց միշտ այդպէս երազկոտ, ականջը լարած, բայց ուշադրութիւնը տարբեր կողմ։

Պաշ-Թէպտիլը շարունակեց.

— Մեր մարդիկը չատ չեն սպասեր թէքքէին շուրջը, որովհետեւ այդ միջոցին ուրիշ բան մը գրաւեր է իրենց ուշադրութիւնը... տեսեր են Գաղէզ ամիրան...

— Որ Ռուսիոյ դեսպանատունը կ'երթար, անանկ չէ՞, լրացուց Հալէթ, աչուրները բոլորովին հեռացնելով առաստաղէն։

— Այո՛, ըսաւ միւսը զարմացմամբ, մեր մարդիկը իսկոյն անոր հետեւեր են...

— Բայց ես չէի՞ պատուիրած ձեզի որ Գաղէզը անհանգիստ չընէք բնաւ, սասատեց Հալէթ, նորէն Սուլթանին հետ պէշ մարդ պիտի ընէք զիս...

— Ներողութիւն, մեր մարդիկը չեն ճանչցեր նախ, վերջէն միայն, դեսպանատուն մտած ատենը հասկցեր են ո՛վ ըլլալը ու զարձեր են ետ... յետոյ, տեսնելով որ Սերգիս պէյի համը զոր զուրսը սպասցուցած էր, չկայ մէջտեղ, հասկցեր են որ ան ալ մեկներ է և հեռացեր են իրենց կարգին... կրնաք վստահ ըլլալ որ Գաղէզը ոչ իսկ զգացած է թէ իրեն հետեւած են։

— Ուրի՞շ...

— Ուրիշ աւելի կարեւոր բան մը այս առտու երեւան հանեցինք... ամիրան ինծի պատուիրած էր որ միայն մինչեւ արշալոյս Պէպէքի կողմը մարդ չղրկեմ... Լոյսը ճեղքուելէն վերջ ինքզինքս ազատ նկատեցի այդ պարտաւորութենէն և քանի մը մարդ հանեցի մինչեւ Պէպէք, որպէս զի ծովեզերքը խուզարկեն...

— Աղէ՛կ ըրիր, ըսաւ Հալէթ գոհունակութեամբ։

Պաշ-Թէպտիլը ոյժ առաւ այս գնահատութենէն և չարունակեց աւելի խանդավառ չեչտով մը։

— Մարդոցմէն երկուքը թաչկինակի մը մէջ պլլուած բան մը բերին ինծի... բացի՛, և ի՞նչ տեսնեմ... անա հոս է, դուք ալ նայեցէ՛ք...

Եւ ծոցէն խոշոր թաչկինակ մը հանելով, դեսին դրաւ ու բացաւ։

Միւս երեքը որոնք հետաքրքրութեամբ անոր վրայ ծռած էին, իսկոյն զարմացման ճիչ մը արձակեցին։

Եւ իրաւ ալ տեղի կար զարմանալու։

Կիսովին արիւնով ծծուած մարդկային մատներ կը գտնուէին թաչկինակին մէջ, բոլորն ալ ճիշտ մէջտեղէն կտրուած։

(Շարունակելի)

ու հոն վազելով հատիկները կը ժողվէին, լանջերունն առաջին կիրքը քիչ մը հանդարտելէ վերջ մշակման մասնումներուն, այն վերջանալ, հանելի չգիացող սիրաբանութիւններուն կը վեռոտնային, — կո՛ւ, կո՛ւ ... Արուները հաստատութեան օրէնքներուն չատ համաձայն չեղող թեթեւ կնասիրութիւն մը ունէին։ Պատահաբար քովերնին գտնուող օտարականի մը վրայ, վիզերնին դզդզդնելով, պարանոցի կոտրտուելով մը և շնորհալի ոստումով մը առաջ նետուելով յարձակելէ չէին քաշուեր։ Սակայն կարճատեւ խառնաշփոթութենէ մը և բնաւորոյ սահմանէն անդին չանցնող ստատկութենէ մը վերջ զոյգերը իրարմէ կը բաժնուէին, երկերկուական հատ։ արու և էգ, ամէն ոք իր ընտանիքի երշանկութեան բոյնը կը վերադառնար։ Այս ընտանիքներուն սլշանակութեան հանդիսարանը բուն աղաւնանոցի խուցերուն մէջն էր։ Այնչափ չատ սիրաբանութիւն ընող այս երշանիկ արարածներուն խուցերը գրեթէ սիչտ լցուն էին։

Ամէն մէկուն մէջ դեռ նոր վրան պառկելու սկսուած հաւկիթներ, որ մէկուն մէջ տակաւին թեւերնուն չվստահելով բոյնին մէջ կերակրուող ձագուկներ կային։ Այս ձագերուն հայրերը և մայրերը ընդհանրապէս կը դիտէի կարեկցութենէն լաւ իրենց մը զգալով։ Բոյներուն մէջ հայրութիւնը և մայրութիւնը կը ցնծուին և այս երկու հանգամանքները սիեւնոյն պարտականութեամբ կը մարմնաւորին։ — բոյնին կանգնելու տալ։ . . . Մայրը ուսելիքին բաժնուելը իմանալով, հօրը քիչ մը թոյլատուութիւն տալէ վերջ թռչելով բոյնը կուգար, հայրը բաղմութեան մէջ խկոյն զանի կը զանազանէր, անօթութիւնը մոռանալով, գահավէժ թռիչքով մը բոյնը կ'երթար, պարալ մնացած տեղը կշ դրաւէր։ երբեմն անձնուիրութեան մէջ երկուքին միչեւ մրցակցութենէն հոսանք մը կը տեսնուէր։ երբ մայրը բոյնէն ելլելու դանդաղէր, հայրը կ'երթար կը ստիպէր զանի որ ելլէ։ երբ հայրը հոն պէտք եղածէն աւելի մնալ ուզէր, մայրը չթոյլատրելով, կուգար բռնի հաւկիթներուն վրայ կը պառկէր։

Իմ վրաս ազդող ամէն բաներէն աւելի հօր և օր այսպէս իրենց ձագուկները կերակրելն էր։ Վայրկեան մը կորսնցնել չուզելով հապճեպով կ'ուտէին, վազելով քանի մը պուտ ջուր կը խմէին, հայրը և մայրը, իրարու հետ մրցելով դէպի բոյն կը թռչէին։ Իրենց սպասող փոքրիկ վարդագոյն կուսցներուն, իրենց կուսցները անցընելով, պարանոցնին և անոր հետ մէկտեղ ամբողջ հոգիին, էութիւնին ձագերուն պարանոցներուն մէջ կը պարպէին։

Ո՜հ, այս պերճախօս, յուզի՛չ ընտանեկան պատկերը, այս սիրոյ, հաւատարմութեան հայրական պարտականութեան պատկերե՛ը, ասոնք մարդոց համար ի՞նչ զեղեցիկ դասեր կը կազմէին, ընտանիքի երշանկութեան բանաստեղծական վեհութիւնը ի՞նչ ազդու լեզուով մը կ'արտայայտէին։

Ես հոս, այս սրշանիկ անկիւնը, կեանքը, ինքզինքս, մասնաւորաբար մարդիկը մոռնալով ժամերով կը դիտէի, կը խոկայի, իբր թէ, հոգիս թարմ վերքովը։ մարդկութենէ ելլելով այդպէս երշանիկ աղաւնի մը ըլլալ կը փափաքէի։

Երշանի՞կ, բայց ո՞չ ընդմիշտ։ Անոնք ալ, մարդոց, դժբախտ մարդոց նման սուգեր, մահ։ սուգեր ունէին։ Ահա՛ Զէվրագին ու Էպրուին յիշատակը իմ մէջս այս տեսակ սիրոյ սուգ մը կ'արթնցնէ։

Աղաւնիներու տէրը, բուն, անդիմադրելի բաղձանք մը ունէր։ — յաճախ, տարօրինակ տեսակներէն ձագեր ստանալու համար, զոյգերը իրարմէ կը զատէր։ Շա ի.ին արուն։ Թէսմէ.ին էգին, ասդիինին էգը, անդիի.ին արուին ընկեր ընելու համար զանոնք իրենց նոր սիրակցորդներուն հետ մէյմէկ թագուն, խորհրդաւոր առագաստ սենեակի մէջ կը փակէր։ Օր մը, իր այս հետաքրքրութեան Զէվրագր և Էպրուն նշանակ եղան։ Ինքզինքէս ելած առարկեցի, ընդդիմացայ։ — անոնք աղաւնցին ամէնէն երիտասարդ, սիրահար, երշանիկ և նոյնիսկ ամէնէն զեղեցիկ զոյգն էին։ անոնց դպչիլ՝ քիչ մըն ալ ինծի դպչելու պէս էր։ Ան անպատճառ միտքը դրածը կատարելու համար անանկ առարկութիւններ գտաւ որ վերջապէս յաղթուիլ պէտք եղաւ։ Էպրու երկապոյն, կապոյտ արուի մը հետ, Զէվրագ լեռդագոյն էգի մը հետ առանձնացան։ Ան՝ ինծի սիրոյ այս եղերերգութենէն սպասուող հետեւանքին միայն յաղթանակը եւ յաջողութիւնը յայտնող ձայնով մը, «Նայեցէ՛ք, տեսէք ի՞նչ սիրուն ձագուկներ պիտի առնուին...», կ'ըսէր։

Ես՝ այլեւս ամբողջ աղաւնանոցը մոռցած էի։ միսիայն այս բատարկեալ զոյգերով կը զբաղէի, սա բաժանումի շրջանին մէջ անոնց թշուառ, վիրաւոր սիրտերնին զգալ կը ջանայի։ Զէվրագի եւ Էպրուի տրուած նոր ընկերները արդէն ընկեր չունէին։ իրենց գաղտնի ժտութեան յարկին յատկացուած նոր ընկերներուն խկոյն սէրերնին զգացնել ջանացին։ Երկնակապոյտը Էպրուին շուրջը իր տտունը յածելով, կուրծքը ուռցնելով, սպրի՛ սիրել նշանակելը բացատրելու կ'աշխատէր։ լեռդագոյնը զդոյշ, ամշկոտ սիրազեղութիւններով Զէվրաշին վիզը կը գդուէր կոսցովը։ Բայց միւսնե՛րը... օ՜հ, միւսները կարծես կուլային — վանդակին անկիւնը կծկուած, գլուխնին ներս քաշուած, ծանր ծանր փակուելով։ կարծես այլեւս կեանքը տեսնել չուզող մասյլ, պղտոր աչքերը, ուստլ խմել իսկ չմատծելով, թշուառ, սգաւոր սէրերնուն վրայ ներքին լուռ արցունքներ կը թափէին։

Աւատ մը Էպրուի վանդակին մէջ զարմանալու արժանի բան մը տեսայ։ — Էպրու իր նոր սիրահարին բերանը կը համբուրէր։ Ինչպէ՞ս, Էպրո՛ւ... գո՞ն ալ, ա՜հ, փոքրիկ սիրո՛ւն կին, գո՞ն ալ այն հաւատարմութիւնն երդումները մոռցող կիներուն կը նմանէիր։

Այն օրը ազատիին տիրոջը ըսի։ «Հիմա այլեւս Էպրուն կրնաք դուրս հանել, նոր սիրահարին հետ կը համբուրուի։» Ան խնդաց, — «Անդի՞ինը, Զէվրա՞գը ինչ կ'ընէ» հարցուց։ Կասկածոտ ձայնով մը՝ «Ան այժմ դեռ կը խոկայ», ըսի։

Ասիկա կասկածոտ ձայնով մը ըսելուս որչա՞փ սխալեր եմ, խե՛ղճ Զէվրագ։ Ահա քու յիշատակէդ ներողութիւն կը խնդրեմ։ Բայց այն անհաւատարիմէն ետքը ինչպէ՞ս կրնայի վճռել թէ՝ նոր սիրոյ հիւդ բոլոր միիթարութիւնները, բոլոր գգուանքները անպտուղ պիտի մնան, դուն չարաթներով, ամիսներով այն սիրոյ ներերերգութեան, այն սիրոյ անհաւատարմութեան սուգերովը սիրտիդ վէրքերը թունաւորելով, ամէն վայրկեան քիչ մը եւս մեռնելով, քիչ մը եւս այս կեանքէն, այս կեանքին սուտ, խաբուսիկ երջանկութիւններէն փախչելով պիտի հաւէիր, պիտի վերջանայի՛ր...

Այո՛, Զէվրագ ծիւրեցաւ, հիւծախտաւորեցաւ, բացէ ի բաց ծիւրեցաւ, ո՛չ քովինին, ո՛չ վանդակին մէկ կողմէն երեւցող երկինքին, նոյնիսկ երբեմն վանդակին հակառակ կողմէն գալով անտարբեր ակնարկով մը ներս նայելու ալչատող Էպրուին չուզին անգամ փոքր քաղցրիկ հայեացք մը չշռայլելով, անկիւնը թրջած թռչունի մը հեղուիւնովը, հոգեվա՛րք, Զէվրագ, օր մը օրհասական վերջին չունչով մը կառուցը բացաւ, բոլոքի առանց փոքր երգ մը, ձիչ մը, առանց պղտիկ «կո՛ւ...», մը անգամ հանելու, մեռա՛ւ։

Թշուա՜ռ սիրոյ զոհ... այն ատեն այս դժբախտ պատահարը, այս ցաւագին եղելութիւնը, ինծի աղաւնի մը ըլլալու, և մանաւանդ Զէվրագ մը ըլլալու համար ի՞նչ մեծ բաղձանք մը տուած էր։ ես ալ այնպիսի երջանիկ սէրէ մը յետոյ անոր սուգի բաժանումովը հալի՛լ, մեռնի՛լ ի՛ուզէի, ես ալ առաջին. սիրուհիէ մը ետքը երջանկութիւնը փնտռել կը մատծէի, սակայն, կարծես այս խնդրին մէջ Զէվրագէն աւելի Էպրուի փիւսոփայութիւնն է ճշդագոյնը...։

Թարգմ. ԽԱԼԻՏ ԶԻԵԱ
Ս. Մ. ԱՂԲԱՏԻԿԵԱՆ

ԻՏԱԼԵԻԹՈՒՐՔ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՆԱԻԱՏՈՐՄԻՆ «ՖԻԱՍԿՈ»Ն ՍԱՄՈՍԻ ՀԱՆԳՈՒՑԱԼ ԻՇԽԱՆ ՔՈՒԱՍԻ ԷՖ.Ի ԱՆԵՐԶԱԳ ԾՈՎ. ՇԻԱՐԻՒ ԾԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Վիեննայի «Զայթ» լրագիրը Դ. օրուան իր թուոյն մէջ կը հրատարակէ աւստրիացի ծովակալի մը յայտարարութիւնները որոնք Իտալիոյ մէջ ցնցում առաջ բերին։ Նկատի ունենալով մեծ կարեւորութիւնը այս յայտարարութիւններուն որոնք կը վերաբերին Սամոսի հանգուցեալ իշխան Քուասի էֆ.ի աներձագ ծովակալ Շիարիի կ'արտադրնք զանոնք թարգմանաբար։

«Զայթ» այս յայտարարութիւնները հրատարակելէ առաջ հետեւեալ տողերը գրած է։ — Աւստրիացի մեծ սպայ մը որ այս վերջին շարաթներուս մէջ քննական պտոյտ մը կը կատարէր օսմ. երկրին մէջ և որ այժմ վերադարձած է Վիեննա կը գծէ մեզ եգէական ծուլու մէջ տիրող զինուորական կացութեան «Թապլո»ն որ խիստ չահեկան կը դառնայ իտալական նաւատորմին նոր գործողութենէն ետքը։ Հեղինակին զինուորական բարձր ձեռնհասութիւնը մասնաւոր արժէք մը կ'ընծայէ։ կը յատկանշուին զարմանալի խստութեան մը դատումով զոր կ'ընէ խղճամիտ և փորձառու սպայ մը իտալական նաւատորմին, անոր ճակատամարտի արժէքին և անոր ռազմափորձերուն իմաստութեան վրայ։

Ահա՛ւասիկ աւստրիացի սպային յայտարարութիւնները որոնք ոչ է մեկնութիւն չեն վերցներ։ — Տարտանելի ամէնէն աւելի առաջացած երկու բերդերուն առջեւ իտալացիներուն կատարած ցոյցը, իր արդիւնքներով եղաւ մին այն ամէնէն յատկանշական և ամէնէն ծիծաղելի ձախողութիւններէն զոր արդի նաւատորմիղ մը կրնայ ունենալ երբէք։ Ապրիլ 18ի առտուն ծովակալ Վիալէի նաւաբաժինը ձեռնարկեց Գում Գալէի և Սէյտ-էլ-Պահրի ամրակոծման։ Այս նաւաբաժինը, արձակած է, անշուշտ ամէն հաշիւ ընելէ վերջ գրեթէ 310 թնդանօթ։ Այս 310 հարուածները որոնց իւրաքանչիւրը կ'արժէ 2000 ֆրանկ երկու բերդերուն պատճառած են հազիւ 1000 քուրոնի վնաս։ Իտալացիք որոնք այս ցոյցով ակարկել կ'ուզէին Թուրքերը, կորսնցուցին ուրեմն կէս միլիոն քուրոն։ Թուրքերուն պատճառուած վնասն ալ կը բաղկանայ ձի մը կորուստէն և զզուիկ քանդումէ մը։ Արդ, Գում-գալէ և Սէյտ-էլ Պահր զինուորական պզտիկ արժէք ունեցող երկու բերդեր են։ Խիստ նուազ ջանքով մը, քիչ չատ ապահով ամէն նաւատորմիղ պէտք էր որ այդ բերդերը բոլորովին քանդէր։ կարելի չէ ենթադրել որ իտալացիք մտադրութիւն ունէին կարելի եղածին չափ խնայելու Թուրք բերդերուն։ Ապա ուրեմն ինչպէ՞ս բացատրել այսքան անբացատրելի արարք մը։ Պարզ է որ, իտալացի հրետանիները անհաւատալի ըլլալու չափ պէտք եղած ճարտարութիւնը չունին թնդանօթ արձակելու և իրենց նպատակին հասնելու։ Այս երեւոյթիւնը այնքան ծիծաղելի է որ Պոլսոյ զինուորական կցորդները չեն ուզած հաւատալ ընծայել Թուրքերուն այն յայտարարութեանց որոնք կ'ըսէին թէ բերդերը անվնաս մնացած են։ Պատերազմական նախարար Մահմուտ Շեվքէթ փաշա անոնցմէ խնդրած է նոյն իսկ այցելել այդ բերդերը վերահասու ըլլալու համար ճշմարտութեան։

Այս օրերս նախարարը անձամբ պիտի այցելէ բերդերը զինուորական կց ղնեերով։ Այս վերջերս ալ, լսեցինք թէ Հռոդոսի գրաւման պիտի յաջորդեն ուրիշ աւելի ընդարձակ գործողութիւններ՝ իտալական նաւատորմիղին կողմէ։ Կ'ըսեն թէ Իտալացիք ծրագրած են պաշարել Եգէական Թուրք նաւահանգիստները։ Եթէ այդ ծովուն մէջ գտնուող նաւահանգիստներուն հաւաքական պաշարման վրայ է խնդիրը, պէտք է ըսել թէ այս ծրագիրը անգործադրելի է պարզապէս։ Մելանիկը և Իզմիրը նախ և առաջ պիտի պաշարուին ուրեմն եւ չեղոք պետութիւնները երբեք թոյլ չեն կրնար տալ որ Եգէական այս ամէնէն նշանաւոր նաւահանգիստները գրաւուած ըլլան իրենց առջեւ։ Գալով միւս նաւահանգիստներու պաշարման, Իտալացիք չունին հարկ եղած նաւատորմիղը այդ նպատակին հասնելու համար։ Միջազգային իրաւունքը կը տրամադրէ որ պաշարումը արժէք ունենալու համար պէտք է որ իրական ըլլայ, այսինքն թէ չղթեան մը կրնայ գրաւուիլ, խզած ըլլալուն համար պաշարումը, միայն այն պարագային երբ գրաւուած է պաշարող նաւէն ծովեղերեայ սահմանին մէջ։ Նմանօրինակ պաշարում մը իրականացնելու համար Իտալացիք բաւականաչափ նաւ չունին։ Նոյն իսկ այն պարագային երբ անոնք՝ փորձեն պաշարել բացի Սելանիկէն և Իզմիրէն միւս նաւահանգիստները, տէրութեանց դիմադրութիւնները պիտի բազմին։ Եւրոպացիներու շահերը Արեւելքի մէջ այնքան չատ են որ չեն կրնար տանիլ այդքան վնասներ։ Ուրիշ բան մըն ալ կուզեմ դիտել տալ։ Իտալացիք գիտեն թէ ծովով ապահով են դիմադրութիւն չգտնելու։ Հակառակ ասոր, անոնք կը գործեն մ/չտ իրենց ամէնէն արժէքաւոր արդիական նաւերով։ Իրենց ամէնէն հին նաւերն ալ պիտի կրնային նոյն բանը ընել։

Կարելի է հաստատել թէ Տրիպոլսոյ կռուոյն մէջ իտալական նաւերը իրենց հին արժէքին մէկ հինգերորդը կորսնցուցին։ Եւ սարկա հաշիւ մըն է որ օր մը չատ ծանր պիտի կշռէ իտալական հաշուեկշռին մէջ։

Ի՞ՆՉ ԿԸՍԷ «ՆԱՅԷ ՖՐԱՅԷ ԲՐԷՍԷ» ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՊԱՐՏՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Նայէ Ֆրայէ Բրէսէ»ի վերջին թուոյն մէջ հետեւեալ տողերը կը կարդանք։—

Պոլսէն հասած լուրերը ի մասին օսմ. մեծ յաղթութեան, մի քիչ չափազանցուած պէտք է ըլլան։ Կարելի է սակայն ընդունիլ թէ մեծ կորուստներ պատճառած պատերազմ մը տեղի ունեցած է Հռոդոսի մէջ։ Նոյնպէս բնաւ կասկած չի կայ որ թուրք զօրախումբերն ալ լուրջ կորուստներ ունեցած են։ Իտալական աղբիւրէ լուրերու բացակայութիւնը տեղի կուտայ ենթադրելու թէ Իտալացիք չատ դժուար կացութեան մը մատնուած են։ Իտալական նաւաբաժինը որ Հռոդոսի առջեւ խարսխած է, ռմբել հեռագրի հաղորդակցութեան մէջէ է Իտալիոյ հետ, և հետեւաբար չատ լուրջ պատճառներ ըլլալու են լուրերու ժամանումը արգիլող։ Իտալական հերքումը բաւական չէ Պոլսոյ լուրերը ջրելու համար։ Ապահովաբար քիչ ատենէն պիտի վերցուի Հռոդոսի պատերազմին վրայ տարածուած քօղը։

ՀՌՈԴՈՍԻ ՌՄԲԱԿՈԾՄԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

«Բօրիէրա Տէլա Սէրա» կը տեղեկանայ Աթէնքէն թէ Հռոդոսէն եկող առաջին չոգենաւը հոն հասած է կղզիին զրաւումէն վերջ։ Այս չոգենաւ ին նաւաստիներն ու ուղեւորները կը պատմեն թէ չարաթ առտու չոգենաւը Հռոդոսէն հինգ մղոն հեռու պատահեցաւ իտալական տասը մարտանաւերու։ Ուրիշ իտալական մարտանաւ մըն ալ կեցած էր Թրիանտայի ծովածոցին մէջ։ Թորփիլհաղած մը որուն մէջ հրացանակիր զօրաց ջոկատ մը կար, մօտեցաւ չոգենաւին և զայն կեցուցէ «Ռումէլի»ն ատեն Սիմի մեկնեցաւ և իրիկուան դէմ ուրիշ չոգենաւ մը, որ ներկայ գտնուած էր ռմբակոծման, եկաւ անոր միացաւ։ Նաւաստիներուն պատմութեան նայելով, բոլոր իտալական նաւերը սկսած էին ռմբակոծումի՝ միաժամանակ կերպով, կէս օրէ վերջ ժամը 2ին։ Երբ չոգենաւը ուշ ատեն եղերքին մօտեցաւ, կարելի էր դիւրաւ տեսնել թէ մաքսը, զօրանոցները և Թրբեանտայի մօտ պզտիկ գիւղ մը քանդուած էին։ Թուրք զօրախումբերը ներսերը քաշուած էին։ «Ռումէլի» չոգենաւը Իքարիայի մօտ ձերբակալուած և խուզարկուած է իտալական «Ամալթի» զրահաւորէն։ Իքարիայի բնակիչները մեծ խուճապի մատնուած էին։ Սամոսի պահակազօրքը արդէն լեռները քաշուած էր։ Բապինօի մէջ չատ աւելի իրարանցում կը տիրէր։ Երբ իտալական թորփիլանաւ մը մօտեցաւ նաւահանգիստ, բոլոր յոյն առագաստանաւերը իտալական դրօշ պարզեցին և ողջունեցին թորփիլանաւը։ Թորփիլանաւին մենումէն վերջ գայլայլաց հրամայեց յոյն առագաստանաւերուն անմիջապէս մեկնիլ նաւահանգիստէն։

ՀՌՈԴՈՍ ՑԱՄԱՔ ԵԼՆՈՂ ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԶՈՐԱՑ ԹԻՒԸ

«Օսմ. Լոյտ» կ'ըսէ թէ Հռոդոս ցամաք ելնող իտալական զօրաց թիւը կը յանգի 14,000ի։

ԱՅՍՕՐ ԿԱՄ ՎԱՂԸ ԿԸ ԲԱՑՈՒԻ ՆԵՂՈՒՑԸ

Տարտանելէն հասած մատնաւոր հեռագիր մը կ'ըսէ թէ ականները վերցնելու գործողութիւնները որոնք ,ետաձգուած էին վերսկսան և փաբէոյ պնդութեամբ առաջ կը տարուին։ Կը յուսացուի որ եթէ օդը լաւ երթայ, այսօր վաղը պիտի բացուի Նեղուցը։

ՀՌՈՄԻ ՌՈՒՍ ԴԵՍՊԱՆԸ ԵՏ ԿԱՆՁՈՒԱԾ

Հռոմի ռուս դեսպան իշխան Տօլկորուքովի հետ կանչուած է և անդամ կարգուած է պետական խորհրդոյ։ Իրեն յաջորդած է Նորվէկիոյ ռուս դեսպան Մ. Քրուբէյքի։

ԱՆԴ. ՆԱԻԱՏՈՐՄԸ ԴԷՊԻ ՀԻՊՐԱԼԹԱՐ

Հաւաստի աղբիւրէ կը տեղեկացուի թէ Մալթա հասած անգլ. նաւատորմը հրաման ստացած է Ճիպրալթար մեկնելու և հոն նոր հրամանի սպասելու։

Վիեննայի մէջ իտալական դիմումի մը արդիւնք կը համարուի այս տեղափոխութիւնը։

ԻՏԱԼԻԱ ՓՈԽ ԴՐԱՄ Կ'ՍՈՒՆԷ

Պերլինի իտալական դեսպանը գերմանական դրամատէրներու խմբակի մը հետ բանակցութեան մտած է կարեւոր փոխառութիւն մը կնքելու համար։ Բայց կասկածելի է որ բանակցութիւնները յաջողին։

ԻԶՄԻՐԻ ԻՏԱԼԱՑԻՆԵՐԸ

Ներքին գործոց նախարարութեան հասած տեղեկութեանց համաձայն, իտալացի 15 ընտանիքներ մեկնած են Իզմիրէն այն օրն իսկ երբ մեկնելու ազդարարութիւն եղած է իրենց տեղական իշխանութեանց կողմէ։

«Ժէն Թիւրք» կը տեղեկանայ միւս կողմէ թէ իտալացի գործաւորներն ու ազքատները չպիտի վտարուին։

ԻՏԱԼԻԱ ԶՊԻՏԻ ՊԱՇԱՐԷ ԵԳԷԱԿԱՆ ՆԱԻԱՀԱՆԳԻՍՏՆԵՐԸ

Վիեննայէն կը հեռագրուի թէ Հռոմէն հասած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ արտաքին գործոց նախարար Մարքիզ Սան Ճուլիանօ մտերմական նոր շրջաբերական մը ղրկով տէրութեանց։ հաւաստած է անոնց թէ, իրենց վնաս չպատճառելու համար չպիտի պաշարէ Եգէականի նաւահանգիստները։

ԱՐՇԻՊԵՂԱԳՈՍԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼԻՆ ԳԵՐԻ ԲՌՆՈՒԻԼԸ ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ

Հռոդոսէն հասած վերջին լուրերը կը հաստատեն գժբախտաբար թէ Արշիպեղագոսի կուսակալ Սուպհի պէյ որ իտալական նաւերուն Հռոդոսը գրաւէլէն քանի մը օր առաջ քննական պտոյտի ելած և վերադարձին լեռները քաշուող օսմ. զօրաց միանալ ուզած էր, Իտալացւոց կողմէ պաշարուած և գերի բռնուած է։

ՏԷՏԷ ԱՂԱՖԻ ՄԷՋ

Տէտէ Աղաճէն կը գրեն «Սապահ.»։— Այս օրերս, Տէտէ Աղաճի առջեւ իբր թէ իտալական զրահաւորներ և օդանաւեր տեսնուած ըլլալուն լուրը, յերիւրանք է։ Անցեալ կիրակի Եմրոզի կողմէն թնդանօթի ձայներ լսուեցան, և սակայն ասիկա օսմ. զօրաց կողմէ կատարուած ռազմափորձերու առթիւ տեղի ունեցած էր։ Մեր նաւահանգիստին մէջ օրական ութը տասը չոգենաւ կը գտնուի։ Երէկ, հինգշաբթի, ռումանական «Մարիա Թէրէզա» չոգենաւը եկաւ։ Մէսաժբրիի, խարվիական, և աւստրիական չոգենաւերը հոս կեդրոն ըրած են։ Տէտէ Աղաճ այլեւս Պոլսոյ նաւահանգիստը եղած է։

ՕՍՄ. ՅԱՂԹՈՒԹԻՒՆ ՏԷՐՆԷԻ ՄԷՋ

«Ռումէլի»ի Տէրնէի թղթակիցը ապրիլ 26 թուով հետեւեալը կը հեռագրէ իր թերթին։— Ապրիլ 17ին, Սէյտ Ապտուլլահի մէջ տեղի ունեցած ընդհարման մէջ մեծ կորուստ պատճառեցինք թշնամիին։ Գրաւեցինք բազմաթիւ ռազմանիւթ։ Ապրիլ 18ին ալ, Իտալացիներէ երեք հոգի սպանուեցան և մէկ հոգի վիրաւորուեցաւ։ Ապրիլ 22ին թշնամիին մէկ ջոկատը իրեն հանդիպող օսմ. զօրքերուն հետ առանց կռուիլ համարձակելու փախուստ տուած է։ Ապրիլ 22ին եւս Իտալացիք պարտուեցան։ 24ին Շէյխ Ապտուլլահ տեղին մէջ կատարուող ընդհարման մէջ Իտալացիք 4 սպանեալ թողուցին ու փախան։ Թշնամին բոլորովին չփոթած և չուարած վիճակի մէջ է։ այլեւս Իտալացիները ո՛չ թէ գլուխնին բերդերէն դուրս հանելու, այլ նոյնիսկ նայելու անգամ չեն համարձակիր։ Մինչդեռ օսմ. զինուորները մինչեւ անոնց բերդերուն մօտ կը յառաջանան, որովհետեւ ուրիշ ճար չէ մնացած Իտալացիներուն հետ զարնուելու։ Օսմ. զօրաց բարոյական կորովը խիստ հիանալի է։ Սպասեցէք մեծ պատերազմի լուրերու։

ՀՌՈԴՈՍԻ ՇՈՒՐՋ

«Նայէ Ֆրայէ Բրէսէ»ի մէջ հետեւեալը կը կարդանք.—

Հռոդոս կղզիին ներքին մասը Օսմանցիներուն ձեռքն է։ կղզիին ներքին մասին օսմանեան զինուորներուն թիւն է 2000, որոնք ունին մաս մը թնդանօթ։ պատերազմէն վերջ 1700 հոգինոց զինուորական ուժ մը ղրկուած էր հոն, բաւականաչափ հրացանով և ուրիշ ռազմանիւթերով։ Թէպէտեւ կղզիին իսլամ ժողովուրդը ձեռքէն եկած օգնութիւնը պիտի ընէ Թուրք զինուորներուն, և սակայն աւելորդ է սպասել նաեւ որ նոյն օժանդակութիւնը պիտի ընեն նաեւ տեղւոյն յոյները։

*** Հանիայէն Աթէնքի «Մէսաճէրօ» թերթին կը հաղորդեն թէ Զօր. Ամէլիոս Հռոդոս քաղաքին մէջ անդորրութիւնը վերահաստատած է, հանրային հաստատութիւնները վերաբացուած են, նաւահանգիստին մէջ Աւստրիական և Հելլէնական չոգենաւեր խարսխած են և ամէն տեսակ դիւրութիւններ կ'ընծայուին։

ՏԷՕՅԶ ՕՐԻԱՆԹ ՊԱՆՔԻ ՏՆՕՐԷՆԻՆ ԾԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Տէօյչ Օրիանթ Պանքի տնօրէնը հեռաւեւալը կը գրէ «Նայէ Ֆրայէ Բրէսէ»ի մէջ։— Իտալացիք անմիջապէս պատերազմի ձեռնարկելով մեծագոյն սխալը գործեցին։ եթէ առանց պատերազմի սկսելու դիւանագիտական ճամբով բանակցութիւններ կատարէին, Տրիպոլսոյ մէջ չատ մը անտեսական չահեր ձեռք պիտի բերէին։ Իտալիոյ կցման հրովարտակը հրատարակելով ա՛լ աւելի դժուարին դիրքի մը մատնուեցան Օսմ. պատմութեան մէջ առաջին անգամն է որ Օսմանցիներուն ազգասիրական զգացումներուն պոռթկումը կը տեսնուի յար, և նման Եւրոպիոյ մէջ եղածին։ Այսօր ամբողջ Օսմանցիները կազմ ու պատրաստ են ամէն զոհողութիւն ընելու Պատերազմէն առաջ, կուսակցական նկատումներ Օսմանցիները բաժնած էին իրարմէ։ այսմ ամբողջ ազգը միացած է։ Նոր երեսփոխաններուն ընտրելութեան ատեն, ժողովուրդը պատերազմին շարունակութիւնը պահանջած է։ Տնտեսական տեսակէտով, Թուրքիա չա՛տ կատարեալ կերպով դիմադրեց պատերազմին ազդեցութեան։ Այս տարուան պետական հասոյթները անցեալ տարուընէ 2,000,000 աւելի պիտի ըլլան։ Սպասել Համիտի ատեն եթէ 2,000,000 ոսկիի փոխառութիւն մը կնքուէր, անգին իրարանցում տեղի կ'ունենար։ հիմա անձայն անչուակ պետութեան հասոյթները մէկ տարուան մէջ 2,000,000 ոսկի կ'աւելնան Թուրքիոյ վաճառականութիւնը հին վիճակին մէջ կը շարունակուի։ Կարեւոր մանկութիւններ տեղի չունեցան։ պատերազմին հետեւանքով ոչ մէկ վաճառական իր վճարումները դադրեցուց, ինչ որ մասնաւորաբար դիտելու արժանի պարագայ մըն է։ Ափրիկէի բոլոր իսլամները Տրիպոլսոյ իրենց կրօնակիցներուն օգնութեան կը փութան և հ։կառակ Ֆրանսայի և Անգլիոյ արգելքներուն, կամաւոր, ուղտ և զէնք կը ղրկեն պատերազմի դաշտը։ Եթէ Տրիպոլսոյ և Պէնկազիի վրայ վեհապետական իրաւունքները անտեսուելով հաշտութիւն մը կնքուի, Թուրքիոյ մէջ անխուսափելիօրէն խռովութիւն մը պիտի ծագի։

ՖԷՍԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ

Բարիզ հրատարակուող «Էքլէր» լրագիրը կ'ըսէ թէ Իտալացիք չատ անպատրաստ կերպով ձեռնարկեցին այս պատերազմին և թէ իրենց այս ընթացքը չարունակուի, ապահովաբար Ֆէսէն մինչեւ Հնդկաստան ամբողջ օսմ. երկիրներու մէջ ծագելիք փոթորիկին առաջքը չպիտի առնուի, որովհետեւ այս պատերազմը չատ ազդած է իսլամական աշխարհին։

ԹԱԼԷԱԹ ԵՒ ԱՍԸՄ ՊԷՅԻ ԾԱՑՏԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ներքին գործոց փոխ նախարար Թալէաթ և արտաքին գործոց նախարար Ասըմ պէյերը հետեւեալ յայտարարութիւնները բրած են «Տէյլի Քրոնիքլ»ի Պոսոյ թղթակցին։

Թղթակիցը կ'ըսէ թէ «Թալէաթ պէյի յայտարարութիւնները գրեթէ յարմանան են Մահմուտ Շեվքէթ փաշայի նախապէս բրածներուն, որոնց մասին արդէն իսկ տեղեկութիւն տուած էի։»

Ահաւասիկ Թալէաթ պէյի յայտարարութիւնները։—

«Անցեալները Սելանիկի մէջ մեր զուսարած Իթթիհատ Թէրաքզիի համաձողովին մէջ արդէն իսկ կանխատեսած էինք բոլոր այն գործողութիւնները զորս Իտալացիք հաւանականաբար պիտի կատարէին Արշիպեղագոսի ջուրերուն մէջ, ուստի բոլոր այս հաւանականութեանց առջեւ պատրաստ գտնուելու համար պատկանեալ պաշտօնէութեան հարկ եղած հրամանները տուած էինք։ Հետեւաբար Հռոդոսի վրայ կատարուած յարձակումը մեզի ո՛չ մտահոգութիւն և ո՛չ ալ զարմանք պատճառեց և Իտալի.ոյ կողմէ այս վերջին անգամ կատարուած յարձակումը, մեզի մեր բռնած ուղղութենէն և յարատեւ ընդդիմադրութեան մասին մեր տուած ակնյայտնի որոշումէն պիտի չկրնայ չեղեցնել։ Օսմ կառավարութիւնն ալ բոլոր տեղերուն օգնութեան կը փութան և հ։կառակ Ֆրանսայի և Անգլիոյ արգելքներուն, կամաւոր, ուղտ և զէնք կը ղրկեն պատերազմի դաշտը։ Եթէ Տրիպոլսոյ և Պէնկազիի վրայ վեհապետական իրաւունքները անտեսուելով հաշտութիւն մը կնքուի, Թուրքիոյ մէջ անխուսափելիօրէն խռովութիւն մը պիտի ծագի։

ՖԷՍԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ

Բարիզ հրատարակուող «Էքլէր» լրագիրը կ'ըսէ թէ Իտալացիք չատ անպատրաստ կերպով ձեռնարկեցին այս պատերազմին և թէ իրենց այս ընթացքը չարունակուի, ապահովաբար Ֆէսէն մինչեւ Հնդկաստան ամբողջ օսմ. երկիրներու մէջ ծագելիք փոթորիկին առաջքը չպիտի առնուի, որովհետեւ այս պատերազմը չատ ազդած է իսլամական աշխարհին։

ԹԱԼԷԱԹ ԵՒ ԱՍԸՄ ՊԷՅԻ ԾԱՑՏԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ներքին գործոց փոխ նախարար Թալէաթ և արտաքին գործոց նախարար Ասըմ պէյերը հետեւեալ յայտարարութիւնները բրած են «Տէյլի Քրոնիքլ»ի Պոսոյ թղթակցին։

Թղթակիցը կ'ըսէ թէ «Թալէաթ պէյի յայտարարութիւնները գրեթէ յարմանան են Մահմուտ Շեվքէթ փաշայի նախապէս բրածներուն, որոնց մասին արդէն իսկ տեղեկութիւն տուած էի։»

Ահաւասիկ Թալէաթ պէյի յայտարարութիւնները։—

«Անցեալները Սելանիկի մէջ մեր զուսարած Իթթիհատ Թէրաքզիի համաձողովին մէջ արդէն իսկ կանխատեսած էինք բոլոր այն գործողութիւնները զորս Իտալացիք հաւանականաբար պիտի կատարէին Արշիպեղագոսի ջուրերուն մէջ, ուստի բոլոր այս հաւանականութեանց առջեւ պատրաստ գտնուելու համար պատկանեալ պաշտօնէութեան հարկ եղած հրամանները տուած էինք։ Հետեւաբար Հռոդոսի վրայ կատարուած յարձակումը մեզի ո՛չ մտահոգութիւն և ո՛չ ալ զարմանք պատճառեց և Իտ

սակով Լիտոսի նաւահանգիստն։ Անիկա գերի բռնուած է և պիտի փոխադրուի Իտալիա։

Զօր. Ամէկլիօ Հոդոսի մէջ առժամեայ կառավարութիւն մը կազմած է և անոր անդամ կարգած թուրքերուն հակառակորդ յոյներ։ Իտալական պահակազօրք մը հաստատուած է։ Վաղը կամ միւս օր, զորավարը կը մտածէ յառաջանալ կղզիին հարաւարեւմտեան կողմը գտնելու համար թշնամին որ կը կարծուի թէ հաստատուած է Բիսթօսի մէջ։ Հոդոսի «Մէսաճէր» թերթը կը հրատարակէ էնթէրվիու մը Հոդոսի քաղաքապետին տղուն Մ. Բալվէտէսի հետ, իտալական զրաւումէն առաջ։ Մ. Բալվէտէս կ'ըսէ թէ օսմ պահակազօրքը բաղկացած է 1600 հոգիէ, որոնք ունին 4 մեթրայեզ և 45 ջորի։ Թուրքերը որոշած են եղեր պաշտպանուիլ Մարիֆ լերան մէջ։ Նաև Բեսթօսի մէջ եռանդուն պաշտպանութիւն մը ընել, ուր պատրաստած են մասնաւոր վայրեր։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՕԴԱՆԱՒԵՐԷ ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԻՑՆԱՆ ԱՐԱԲՆԵՐՈՒՆ

Մայիս 5ին Տրիպոլսոյ մէջ բացուած է արեգակնային հեռագրական կայանը որմով պիտի հաղորդակցուի Տրիպոլսոյ և Պենկազիի գլխաւոր կէտերուն հետ և միջնորդ կայաններու օժանդակութեամբ ալ Հռոմի կառավարութեան հետ։

Մայիս 6ի առտուն, ղեկաւոր օդապարիկները Տրիպոլսոյ չրջականները բարձրացած են և նետած են արաբներուն աղդարարութիւններ որոնք պատերուն վրայ փակցուեցան և բաշխուեցան քաղաքին մէջ։ Այս ազդարարութիւնը որ արաբերէն գրուած է, կը պատմէ Իտալացիներուն Էյպտուսի և Հոդոսի մէջ ունեցած յաջողութիւնը, և կը վերջանայ հետեւեալ կոչով։ —

"Արաբներ, ինչո՞ւ կը շարունակէք մնալ Թուրքերուն հետ որոնք կը թունաւորեն ձեզ զէշ սնունդներով։ Այս աւրուած սնունդներն են պատճառ ձերիններուն հիւանդութեան և մահուան։ Չէ՞ք տեսներ թէ Աստուած որ թաղաւորութիւն կը չնորհէ անոնց զորս կը սիրէ, իտալական մեծ պետութեան բանակին հետ է։ Ե՞րբ պիտի հասկնաք ասիկա։»

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱԼՊԱՆԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԵՌԱԳԻՐ

Սելանիկէն Մայիս 11 թուով հետեւեալ հեռագիրը ղրկուած է։

Սկիւպի գունդին եւ Իբէկի գումարտակին հրաժարութիւններուն հետ համաձայնութեամբ, Գոսովայի կուսակալին ձեռք առած միջոցներուն չնորհիւ անդորրութիւնը վերահաստատուած է այդ մասերուն մէջ։

Հաճի Ասիլ պէյ, իր կարգին Մանաստիրէն հեռագրած է Գոսովայի կուսակալին, ամէն անհրաժեշտ միջոցները ձեռք առնել, որպէս զի նմանօրինակ դէպքեր այլեւս չկրկնուին։

Մէկ քանի տխուր միտքեր, ծայրայեղօրէն յուռեսես, անչափօրէն խղճորցուցած էին Ալպանիոյ այդ պզտիկ մասին մէջ տեղի ունեցած վերջին դէպքերը։ Ի վիճակի եմ կարենալ հաւատալու ձեզի թէ մասնաւորաբար ծանր ոչինչ կայ այս օրերս։

Այս բոլոր ապստամբութիւնը կը բաղկանայ պարզ յառաջմարտէ մը որ տեղի ունեցաւ Իբէքի չրջականները ալպանական հրոսախումբի մը և ոստիկան–զօրքերէ ու կանոնաւոր զօրքերէ բաղկացած խառն ջոկատի մը միջեւ։

Երկու զինուորականներ խիստ թեթեւօրէն վիրաւորուած են։ Հրոսախումբին անոյշներն ալ ձերբակալուած են։

Այս վերջերս ալպանական մէկ քանի գիւղախումբերու մէջ յայտնուած յուզումն ալ կատարելապէս անհետացած է, Գալէն հասած հրահանգներուն վրայ տեղական իշխանութեանց կողմէ ձեռք առնուած միջոցներով։

*** Ապստամբութիւնը տեղի ունեցած է հետեւեալ պարագաներու մէջ։

Մայիս 6ին (Ն. Տ.) Իբէքի մէջ զինեալ յարձակում գործուած է այն գործաւորներուն վրայ, որոնք աշխատիլ կ'երթային երկաթուղիներու ճամբան։ Մի՝ւնոյն օրը Սթօքի ժողովուրդը ուզած է ընդդիմանալ կառավարական չէնքերու և դպրոցներու կառուցման, բայց զինեալ ուժը հասնելուն պէս ամբոխը ցրուած է և անդորրութիւնը վերահաստատուած։ Միևնոյն օրը դարձեալ կուսինայի մէջ, երկու թնդանօթաձիգ սպաներ և տասնապետ մը, երբ Վօրիազանին կոչուած ամրոցը կ'երթային՝ ձերբակալուեցան Վօշան գիւղի զինեալ բնակիչներէն որոնք յարձակեցին անոնց ձիերը։ Ասոնց դէմ ղրկուած զօրաց ջոկատ մը զինեալ ժողովուրդին կողմէ յարձակում կրեց։ Եւ այս միջոցին սպանուեցան ոստիկան–զինուոր մը և վիրաւորուեցան երկու զինուոր։ Կառավարութիւնը վերջապէս յաջողած է զսպել ըմբոստական չարժումը։ Շքոտրայի Զարիմի գիւղախումբին պատկանող Կամիքէի պահականոցին վրայ ալ զինեալ յարձակում գործուած է Ալպանացւոց կողմէ որոնք հրաւիրած են զինուորները թողուլ պահականոցը։ Այս վերջինները մերժած ըլլալով անձնատուր ըլլալ, հրոսակները կրակ բացած են անոնց դէմ որոնք փոխադարձած են։ Հրացանաձգութիւնը տեւած է չորս ժամ։ Նոր զօրախումբերու ժամանումէն վերջ հրոսակները ցրուած են։ Յարձակողներուն կողմէ խլըզուած հեռագրութիւնն ալ նորոգուած է։

*** «Սիլահ. ալ հետեւեալը կը գրէ։ — Վօղչէթերիի չրջականները 50 60 հոգիանոց ալպանական հրոսախումբի մը և օսմ. զորաց միջեւ ընդհարում մը տեղի ունեցած է։ Նոյնպէս Վօղչէթերիի Սարմոնիզէ գիւղին մէջ ընդհարում մը պատահած է և գնուոր մըն ալ սպաննուած է։ Իպլաքվճա գիւղին մէջ պատահած ընդհարումին մէջ ալպանական հրոսակներէն մին սպաննուած է, նոյնպէս ոստիկան զինուոր մը։

*** Ցոսինայի մէջ ալ ալպանական հրոսախումբի մը և օսմ. զորաց միջև ընդհարում մը պատահած է, բայց արդիւնքը յայտնի չէ։

*** Սկիւպէն 8 մայիս թուով հետեւեալը կը գրուի «Նայէ Ֆրայէ Բրէսէ»։ — Իբէքի և Եսգօվայի ճամբաներու չինութեան խնդրոյն առթիւ ժողովուրդը, տեղւոյն անդորրութիւնը խանգարելու հանգամանք ունեցող նշաններ սկսած է ցոյց տալ։ Իբէքի մէջ պատերազմական վիճակ հաստատուած և կառավարչին խնդրանքին վրայ զօրք ղրկուած է։ Բրիշթինէի մէջ կատարուող ընտրութեանց առիթով տեղւոյն առեւտրական հրապարակը առժամապէս փակուած է։

Սելանիկէն ալ նոյն թուով հետեւեալը կը գրուի։ — Ստացուած տեղեկութեանց համաձայն, Եսգօվայի Բրիշթինայի, Լէպթերիի և Մալիսայի ալպանացիներուն մէջ զրգռութիւն կը տիրէ։ Ալպանացիները կարծելով որ հանրօգուտ գործերու և վարժարաններու չինութեանց մասին կատարուած ձեռնարկութիւնները միայն առժամանակեայ միջոց մըն են, սկսած են ղժգոհութեան նշաններ ցոյց տալ։ Ամէն տեղ զօրքերը պատրաստելու և կազմակերպուելու վրայ են։ Ալպանացիներու դիրքը անհաճոյ ազդեցութիւն մը առաջ բերած է։ Գուլկար յեղափոխականներէն Մաթօֆ ծպտեալ վիճակի մէջ Սերպիայէն Մակեդոնիա անցնելու միջոցին Զիպկիշէյի մէջ ձերբակալուած է։

ՊԷՐՈՒԹԷՆ ԼՈՒՐԵՐ. — Պէրութէն Ապրիլ 29 թուով հետեւեալը կը գրուի։— Քննական պատոյի մը պատուն, կուսակալ Հաշիմ պէյ հրաւիրուեցաւ հացկերոյթի մը Աքիայի Յոյն–Կաթոլիկ արքեպիսկոպոսին կողմէ։ Ներկայ էին նաև Յունաց առաջնորդն ու միւքթին։ Կուսակալին թիրուս մեկնած ատեն, միջադէպ մը տեղի ունեցաւ որ ցասալի հետեւանքներ կրնար ունենալ։ Կառքը որուն մէջ կը գտնուէին կուսակալն և Աքիայի երեսփոխան Շեյխ Հօճա Էսատ էֆէնտի, տապալեցաւ։ Կուսակալը ցատքեց կառքէն և անվնաս մնաց, մինչդեռ Էսատ պէյ կառքին տակ խնկաւ և ծանրապէս վիրաւորուեցաւ իր մարմնոյն վրայէն անցնող անիւներէն։ Վերադարձին, պաշտօնատարները չնորհաւորեցին կուսակալը անվնաս ազատած ըլլալուն համար։ Պէրութի մէջ Սուլթանին դահակալութեան տարեդարձը մեծ չքով տօնուեցաւ։ Սահմանադրութեան հռչակումէն ի վեր օտար երկիր մեկնող ճամբորդներու անցագիրները չնչուած էին։ Այս առթիւ շատ մը երիտասարդներ որոնք զինուորութենէ փախչիլ կ'ուզէին, գաղթած էին օտար երկիր։ Այժմ կայս. իրատէով վաւերացուած որոշման մը համաձայն ամէն ուզուոր որ զինուորական տարիք ունի մեկնելու համար անպայման անցագիր պէտք է առնէ։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼԸ. — Շաբաթ օրուան թուով հետեւեալ հեռագիրը հասած է «Օսմ. Լոյս»ի։ — Տրաստի և Սէրէզի կայարաններուն մէջ ժողովուրդը նուագախումբով դիմաւորեց կուսակալը (որ ինչպէս յայտնի է, հրաժարելով երեսփոխանութենէ վերստանձնած էր իր պաշտօնը)։ Հարիւրաւոր անձեր մասնաւոր կառախումբով Տուէրէն դացին դաշտային սեղան մը տալու համար ի պատիւ կուսակալին որ հոն իջաւ, անոնց հետ դառնալու համար։ Սելանիկ մէջ ամենափայլուն ընդունելութիւն մը եղաւ։ Դպրոցներու ուսանողները, երեւելիները և բոլոր պաշտօնատարները կայարան եկած էին, և փողոցները որոնցմէ անցաւ կուսակալը դրօշազարդուած էին։

ՊՈԼՍՈՅ ՉԻԱՐՇԱՒՆԵՐԸ. — Շաբաթ օր Ամէտ Բիզա պէյի նախագահութեան տակ նիստ դումարեց ձիարշաւի յանձնաժողովը և որոշեց որ առաջին ձիարշաւը տեղի ունենայ Յունիս 7ին Մաքրիզիւղի եւ Եէտիգուլէի միջեւ։ Այս առաջին ձիարշաւին ներկայ պիտի գտնուին Սուլթանը, զահաժառանգը և պետական բարձրաստիճան պաշտօնատարներ։ Դեսպաններն ալ պիտի հրաւիրուին։ Երկրորդ ձիարշաւը տեղի պիտի ունենայ Յունիս 9ի կիրակին։ Մասնաւոր չոգեկառքեր այդ օրերը պիտի կանգ առնեն Մաքրիզիւղի եւ Եէտիգուլէի միջեւ, Մարզարանին առջեւ։

ԱԳ-ՍԹԷՖԱՆՈՅԻ ԿՐԿՆԱԿ ԳԻՒՐ. — Սիրքէճիի և Այ-Սթէֆանօի միջեւ երկաթուղոյ կրկնակ գծին աշխատութիւնները որոնք դժուարութեանց պատճառաւ յապաղած էին, վերսկսան։ Քննական ձեւակերպութիւնները մեծ ժապաւէն արարած են և հիմայ կարելի է սկսիլ աշխատութեանց։ Սիրքէճիի և Այ-Սթէֆանօի միջեւ գրեթէ ամբողջ ճամբան ձեռք անցուած է։ Մաքրիզիւղի այն տունը որ նոր ճամբուն ճիշդ մէջտեղն էր պիտի քանդուի։ Միհիայն Գուլդափուի մէջ մէկ քանի մնակներ կան, ասոնք ալ պիտի քանդուին։ Պոլսոյ կուսակալը այս գիծին չինութեան համար շատ կ'աշխատի և ամէն դիւրութիւններ կ'ընծայէ ընկերութեան։ Կը յուսացուի որ այս ամառ վերջնական աշխատութիւնները։ Աւելորդ է ըսել թէ այս նոր գիծը շատ մը առաւելութիւններ կ'ընծայէ։ Դա՛ռ, Սիրքէճի–Այ-Սթէֆանօ ճամբան պիտի կարճնայ։ Այժմ այս երկու կայարաններուն միջեւ տեւողութիւնն է 46 վայրկեան, երբեմն ալ 1 ժամ և նոյն իսկ աւելի։ Սիրքէճի, Մաքրիզիւղ և Այ-Սթէֆանօ ուղղակի պիտի երթայ չոգեկառքը այս նոր գծով առանց միւս կայարանները հանգիպելու, ինչ որ պիտի կարճեցնէ ճամբան։

ՀԱԳԴԸ ՓԱՇԱ. — Երէկ արեւելեան ձեպընթացով կէս օրէ առաջ ժամը տասնու կէսին մայրաքաղաքս ժամանեց նախկին վարչապետ Հաղզը փաշա։ Սիրքէճիի կայարանին մէջ ներկայ էին թաղեթի եւ ճավիտ պէյերը։

ՄԱԿԵԴՈՆԻՈՅ ԱՒԱՆԳԱՇՆՈՐՀՈՒՄՆԵՐԸ. — Մակեդոնիոյ յեղափոխական կազմակերպութիւնը նկատելով որ Իսթրնէի եւ Մակեդոնիոյ Պուլկարներուն մասին բարթիները կը չարունակուին, որոշած է Պուլկարիոյ զանազան վայրերուն մէջ միթինկներ գումարել, կ'ըսէ «Թէրճիման»։

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ. — Սահմանադրութեան դէմ կարգ մը բարբանջանքներ ընող Դրը Շէհիրցի Մուսա անուն անձը հինգ տարուան, եւ ընտրութեանց պահուն քուէտուփը փախցնող Բ. կարգի ընտրող Հաճի Մէհմէտ անուն անձն ալ եօթը ամսուան բանտարկութեան դատապարտուեցան։

ԿԵՂԾ ՊԱՆԵՏՈՄՍՆԵՐ. — Երկու օր առաջ Տէնիզլիէն Պոլիս ժամանող Ֆիր Օսման օղլու Մուսթաֆա անուն մէկը ճաշարան մը կ'երթայ ուր իրեն կը ժամանայ դեղին պէսերով և կարմիր այտերով երեսուն երկու տարեկան մէկը որուն հետ Մուսթաֆա միասին կը ճաշէ։

Ճաշէն վերջ այս անծանօթ երիտասարդը զրպանէն հինգ ոսկինոց պանքնոտս մը հանելով եւ զայն քիչ վերջ աւելու պայմանով Մուսթաֆայի կուտայ եւ անկէ կը խնդրէ մէկ ոսկի եւ մէկ մէճիտիէ, ըսելով թէ հիմայ անհրաժեշտ պէտք ունի այս դրամին։ Անծանօթը դրամը զրպանէն վերջ, ալ անգամ մըն ալ չի վերադարձաւ։ Մուսթաֆա որ մինչեւ այն տեղ անկասկած եւ ապահով դիտաւորեալ ճաշարանի մէջ ծանօթացած իր բարեկամին, ուզեց քննել տալ պանքնոտները որուն կեղծուած ըլլալը հաստատուեցաւ։ Ոստիկանութիւնը կը փնտռէ պանքնոտներու այս կեղծարարը։ Զգուշա՛ցէք հինգ ոսկինոց պանքնոտներէն։

ՄՕՏԻԱՆՕ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ. — Սելանիկէն հետեւեալը կը գրուի Մայիս 9 թուով «Օսմ. Լոյս»ի։— Երկար և դժուարին բանակցութիւններէ վերջ կարելի եղաւ այս դրամատան տագնապին վերջ տալ։ Իտալիոյ թուրք պատերազմը մեծ վնաս տուած էր այս դրամատան։ Այժմ «Մօրա Թօրիօ» չնորհուած է իրեն։ Անոր տագնապին պատճառաւ շատ մը մանկութիւններ եղած էին։ Ֆրանսական պանքներու օգնութեան չնորհիւ ամէն վտանգ հեռացած է այժմ։

ԿՐԷՏԱՑԻ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐԸ.— Աթէնքի Կրէտէի պաշտպան տերութեանց դեսպանները վարչապետին դիմելով հաստատիք ուզած են թէ Կրէտացի երեսփոխանները չպիտի ընդունուին։ Վարչապետը նոր հաւատիք մը տալու պէտք չէ տեսած, յայտարարելով թէ հելլէն կառավարութիւնը առաջին անգամ վճռաբար հաստատած է արդէն թէ Կրէտացի երեսփոխանները չպիտի ընդունուին։ Աթէնքի Խորհրդարանին մէջ։

ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ ԳՈՒՆԵԱՑԻ ՄԷՋ. — Գունեայէն հասած մասնաւոր հեռագիր մը կ'ըսէ թէ բաւական ծանր ընդհարում մը տեղի ունեցած է ոստիկան զօրաց ջոկատի մը և մաքսանենգներու զօրաւոր հրոսախումբի մը միջեւ։ Ոստիկան զօրաց տեղակալ մը և երկու ոստիկան զինուոր վիրաւորուած են։ Հրոսախումբը ունեցած է երկու վիրաւոր։ Անոնցմէ ութը հոգի զերի բռնուած են։ Մնացեալները կը հետապնդուին։

ԿԼԷՎԷԼԻԻ ՄԷՋ ԱՆԻՇԽԱՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՈՃԻՐԸ. — «Թանին» լրացուցիչ տեղեկութիւններ ստացած է Կէվէվէլիի ոճրին վրայ։ Պօմպաները զետեղուած էին երկաթուղիի գծերուն միջեւ։ Այդ տեղէն ոչ շատ հեռու, պուլկարերէն լեզուով գրուած թուղթ մը գտնուեցաւ որուն մէջ հետեւեալը կը կարդացուէր։— Կէվէվէլիի Կեդր. Քոմիթէ, թիւ 196, 24 Ապրիլ 1912։ — Գայմագամ պէյ, ես եմ միայն որ այս արարքը գործեցի։ հետեւաբար ուրիշ մեղսակից մի փնտռէք և անմեղները մի ամբաստանէք։ Ես էի հարուածը տուողը և ազատ եմ, ինչ որ հաճոյք կը պատճառէ ինձ։ Վօյվոտ Մէլալ Թանկի։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ. Իր պահեստները զէնքի տակ կոչած է։

ՍԱՓԻՒԶ ՍԷՐՅՈՅԻ խանութը (Բերա), առջի օր ռուսահպատակ Մ. Քրօքիթ անուն մէկը կ'երթայ ածիլուելու։ Այդ միջոցին 15 ոսկինոց արժողութեամբ փողկապի գնդասեղը սեղանին վրայ կը դնէ։ Ածիլուելէ վերջ «Անատօլու» գարեջրատունը նստած ատեն, երբ իր բարեկամը կ'ըսէ թէ գնդասեղը չկայ, Քրօքիթ ափրիչին խանութը երթալով հարցուփորձ կ'ընէ։ Խանութէն ալ կ'ըսեն թէ հոն ատենկ բան չէ մնացած։ Ցիչեալը այն ատեն կասկածելով խանութին ալկերտ Յակոբին, դրամ կը խոստանայ անոր որպէս զի գողնը մէջտեղ հանէ։ Յակոբ ալ կը կրկնէ տիրոջը ըսածը, որուն վրայ ոստիկանութիւնը կը միջամտէ և երեւան կ'ելնէ որ գնդասեղը առնուած է և ծախուած կալաթա Սէրայի դէմ չէրպէճի Միքտասի ուրկէ առնուելով գողնը կը վերադարձուի տիրոջ։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ. — Ղալաթիա, Գալաֆաթ Եէրի, խուրտավաթի վաճառական Միհիալի վաճառատունէն երկու ամիսէ ի վեր գողութիւն տեղի ունենալը կռահուած ըլլալով, առջի օր վաճառատան տէրը տեղ մը կը պահուըտի և երեւան կ'ելնէ որ վաճառատան կից խանութին աշկերտներէն Սթէֆան և Թօսօրի անուն անձերն են գողերը որոնք նոյն օրն ալ, կարծելով թէ մէկը չկայ խանութը ներս կը մտնեն և զանազան իրեղէններ գողնալով կծիկը կը դնեն։ Ցիչեալները Ուն Գաբան լէպլէպիճի Մուսթաֆային կը ծախէին գողտնները։ Ոստիկանութիւնը երկուքն ալ ձերբակալեց։

ԽԵՂՃ ՀՈՎԻՒՒ ՄԸ ԳԼԽՈՒՆ ԵԿԱՒԸ. — Ապտիլ ճէլիլ անուն հովիւ մը առջի օր Բանկալթի Հարպիէի եւսի կողմէն անցած ատեն երկու անձեր քովը մօտենալով վրան կը խուզարկեն յայտնելով թէ դրամ կորսնցուցած են և ինք գտած է զանոնք։ Խեղճ հովիւը ի զուր կը պոռայ կը կանչէ թէ ինք ատենկ բան ըրած չէ։ Վերջապէս կը պարտաւորուի քսակը հանել և ցոյց տալ։ Բազդախնդիրները քսակին մէջէն առնելով ինք օսմ. 3 անգլիական և երկու կէս անգլիական ոսկիներն ու երկու մէճիտ դրամը, անոր մէջ թուղթով ծրարուած քարեր կը դնեն և իսկոյն յանձնելով հովիւին խոյս կուտան։

ՆԱՒԱՐԵԿՈՒԹԻՒՆ, ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ.— Գաբթան Բօնսթանթէն Միսիրուչայի առաջատանաւը Միտիայի և Աղաթուբլիի առջեւ նաւաբեկութեան հանդիպած է։ Գաբթանն ու չորս նաւաստիները միայն ազատուած են։ Գաբթանին տղան ժան և ծերունի նաւագ մը եղերքը սպառած են ժողուելու համար առաջատանաւին բեկորները և ուրիշ պիտոյքներ։ Նաւապետն ու երեք նաւաստիները գիւղ գացած են տեղեկացնելու համար պատահած արկածը։ Այդ միջոցին երեք չարագործներ յարձակելով եղերքը մնացողներուն վրայ յափշտակած են անոնց երկու ոսկին և ծեծելով լեռը տարած են զանոնք։ Մակեդոնացի ածխագործներ տեղեկանալով, օգնութեան փութացած են գերի բռնուածներուն, և ընդհարում մը տեղի ունեցած է անոնց և չարագործներուն միջեւ, որու հետեւանքով այս վերջիններէն մէկը սպաննուած է։ Ծերունի նաւագը ազատած է։ Միւս երկու չարագործները նաւապետին տղան հետապնդելով փախուստ տուած են։ Ակթուբլիսի իշխանութիւնները ծերունի նաւագէն իմանալով լուրը, խստիւ կը հետապնդեն չարագործները։

ԳԱՐԱՍԱՂ. Աւստրիոյ և Թուրքիոյ կողմը սահմանագլուխի իր զօրքերը կը զօրացնէ, ինչպէս կը հաւաստուի Պոլսոյ դիմանգիտական չրջանակի մը հասած տեղեկութեամբ մը։

ԱԹԷՆԻ Օսմ. դեսպան Մուխթար պէյ Սելանիկ պիտի մեկնի հինգ Վենայի ճամբով պիտի երթայ Աթէնք, իր նոր պաշտօնատեղին։

Գ. ՄԱՐՇԱԼ ՅԱԶՈՐԴ.— Կը հաւաստուի թէ Գ. Մարշալ յաջորդ պիտի կարգուի Աթէնքի գերման դեսպանատան նախկին խորհրդական Մ. Վանկենհայմ։

ՊԷՐՈՒԹԻ կուսակալը 200 ոսկի նուիրած է տեղւոյն բժշկական համալսարանին։

ԳԱՀԻՐԷՆ կը հեռագրեն թէ պատերազմին ի նպաստ կատարուած հանգանակութիւնը կը յանդի 99,120 անգլ. ոսկիի։

ԼՈՆՏՈՆԻ Նպաստատացոյց յանձնաժողովը մամուլի միջոցաւ կը խնդրէ «Թիմանիք»ի արկածէն վնասուած օսմանցի ընտանիքներէն,— եթէ կան,— դիմել յանձնաժողովին հասցէով։— Պ. Ալէքսանդր Սէֆի 11, Սթէֆին կարդնը Բրիվուտ, Լոնտոն։

ՍՈՒԹԱՆԸ այսօր Թօփգափուի պալատը պիտի այցելէ։

ՅԻՍՆԱՄԵԱՅ ՅՈՒԲԵԼԵԱՆ ՀԱՆԴԷՍ ԹՐԲԱՀԱՅ ԴԵՐԱՍԱՆԱՊԵՏ Մ. ՄՆԱԿԵԱՆԻ

Բերայի Վարիէթէ Թատրոնին մէջ երէկ հանդիսաւորութեամբ տեղի ունեցաւ Մնակեանի Յոբելեանը, յայտարարելով ճշգրիտ գործադրութեամբ։

Հետզհետէ փութացող հայ ժողովուրդը տակաւ լեցուցած էր սրահը, ուր կը գտնուէին նաեւ ցանցառ թիւով թուրք հայրենակիցներ։

Յայտագիրը ամբողջովին պատրաստուած էր թուրք թատերասէրներու բազմաթիւ ներկայութեան մը հանանականութեան նախագուշութեամբ, և անուշ այլապէս չէր կրնար ըլլալ յոբելեանի հանդէս մը, որ ամբողջ իր կեանքն ու բեմական գործունէութիւնները ի սպաս ղրրած է մասնաւորաբար թուրք տարրին, թուրք թատրոնին բարձրացուցման համար թափած իր ճիգերովը։

Հանդէսին առաջին մասը կը կազմէին հայրենասիրական երկու հակիրճ տառմներ, որոնց մէջ Մնակեան իր յուզիչ չեչտերով արժանացաւ բուռն գոհունակութեան մը արտայայտութեանց, ծափերով և կէցցէներով։

Փոփոխական էջ մըն էր յունական երգչախումբին երեւումը բեմին վրայ, որ նոյնպէս արժանացաւ ծափահարութեանց։

Աւելորդ նկատելով ծանրանալ առաջին բաժնին միւս մասերուն վրայ, որոնք այնքան ալ հաճելի չէին, կ'անցնինք Յոբելեանական հանդէսին կազմակերպութեան, որուն կը բաղձար ժամ առաջ ներկայ բազմութիւնը։

Վարագոյրը բացուեցաւ, բեմը զարդարուած էր խոշոր դրօշներով, նաեւ վերտառութեամբ մը կարմիր պաստառի վրայուր ճերմակ խոշոր գիրերով գրուած էր։ «Յիսնամեայ յոբելեան Մ. Մնակեանի»։ Բեմին ճակատը կը զարդարէին Մնակեանի, Աղաժանի և Զուխաճեանի մեծադիր պատկերները։ բեմը՝ յոբելեարին մուսքը հանդիսաւորելու և հրապարակային չնորհաւորութիւններ մատուցանելու համար կարգաւ կեցած էին բեմի, մասուլի և դպրոցի ներկայացուցիչներ։

Նախ զարնուեցաւ Մ. Մնակեանի յօրինած Մնակեան մառշը, որմէ վերջ, Գր. Զօհրապ, իրեն յատուկ պերճաքան լեզուով համառօտակի, հայերէն և թուրքերէն բացատրելով յոբելեանի նշանակութիւնը, և դիմաց հանուր թատերասիրաց չնորհակալութիւն և գոհունակութիւն յայտնելով Մնակեանի, և անոնց որոնք թատերական բեմի փառքը ըլլալով նախորդած են Մնակեանի։ ասոնցմէ յարգանքով յիշեց Վարդովեանը, Ադամեանը, Մարին և ուրիշներ։

Հանդէսին յուզիչ մասերէն մին կը կազմէր այն պահը՝ ուր չնորհալին Օր. Պինենէմէճեան խիստ վայելուչ հանդիսաւորութեամբ մը ծերունի յոբելեարին ձեռքէն բռնած՝ զայն առաջնորդեց իր հին, ցուցած բեմը, հոնկէ ընդունիլ տալու համար անոր յիսուն տարուան աշխատութեան մը պսակը։ Մնակեան այն յուզումը կ'արտայայտէր այդ պահուն՝ զոր թերեւս զգացած է ապէ յիսուն տարիներ առաջ՝ երբ իրմէ մեծ մը, այն անգամ նոյնպէս իր ձեռքէն բռնած զինքը առաջնորդուցած է բեմ։ Օր. Պինենէմէճեան պարագային յաջմար թուրքերէն ուղերձով մը դրուատիքը բրաւ Մնակեանի անձին և գործունէութեան, և ջերմագին մաղթանքներով վերջացուց զայն, փառաղարդ հօր մը յուզումէն դողացող բազուկներուն մէջէն նետելով իր մանկամարդ դլուխը, յայտնի զգլխումով մը։ Հայր ու զաւակի այդ գիրկընդխառնումը որ տեւեց մէկ երկու կարճ երկվայրկեաններ, որոտագին ծափահարութիւններով ընդունուեցաւ։

Այս մասին ամէնէն գեղեցիկ էջերէն մին կը կազմէր ապահով Խաժակի ճառը, որ մանկական վերյիշումներով, բանաստեղծական ծաղկալից դրուագներով անուշ բան մը կ'ապեցնէր այդ ամէնուն վրայ։ Իր վրայ յայտնապէս կ'երեւար այն վարժ ձեւը՝ որ յոբելեանի մը առթիւ կը պակսէր շատերու մօտ։ և ասիկա անոր հմար անարգանքս որ թրքահայերը նոր կը տեսնեն յոբելեանը։

Առաւել կամ նուազ չահեկանութեամբ ուղերձներ արտասանեցին նաեւ հայ և թուրք մտաւորական ներկայացուցիչներ։

Հանդէսին նախադահ Հար. չինութեանց նախարար Ճավիտ պէյի կողմէ նոյն նախարարութեան մասնաւոր դիւանի տնօրէնի օգնական Սալլահէտտին պէյ թաւիշէ տուփի մը մէջ ծերունադարդ Յոբելեարին ներկայացուց Նորին Կայս. Վեհափառութեան կողմէ չնորհուած Մէճիտիէի ոսկի չքադրամ մը։ Մնակեան բերկրութեամբ փղձկուն զայն երեք անգամ համբուրելով ճակատը տարաւ։ Սալահէտտին պէյ ապա չնորհալի կերպով մը զայն անցուց ծերունի դերասանապետին լամբակին, ընդհանուրի բուռն ծափահարութեան մէջ։ Բեմէն երեք անգամ «Փատիշահը չօք եաշա» աղաղակը բարձրացաւ։

Նորակազմ թուրք թատերական խմբի մը կողմէ Մնակեանի ընծայուեցաւ հայ դամենպսակ մը։

Այս առթիւ բեմէն կարդացուեցան չրնորհաւորական բազմաթիւ ուղերձներ և հեռագիրներ, ամէն կողմերէ հասած։

Դիտելի պարագայ մըն էր որ ռուսահայերը բուռն ոգեւորութեամբ մը մասնակցութեան ուելի լայն բաժին մը բերեր էին թրքահայ բեմի վաստակաւորի յոբելեանի հանդէսին։

Այսպէս չնորհաւորական գիրեր ու հեռագրեր փոխացուցած էին Թիֆլիզի տբրամաթիքական ընկերութիւնը, Թիֆլիզի Հայկ. ժողովրդական ներկայացումներու Վարչութիւնը։ Թիֆլիզի Ներսէսեան Հոգեւոր վարժ.ի Հոգաբարձութիւնը, Նոր Նախիջեւանի Բարեգործական Ընկերութիւնը, Պաքուի Հայոց Կուլտուրական Ընկերութիւնը, Թիֆլիզի հայ վաճառականները։ Թիֆլիզի Ներսէսեան վարժարանը, Պաքուի Հայ դերասանական խումբը, Ռուսահայ Մամուլը, Տիկ. Սիրանոյշ, Զարիֆեան Ամուսիններ, Ոսկանեան, Ծիլէկեան Քոյրեր եւն. եւն.։

Ազգիանազդոյց թատերասիրաց Ակումբը դրամական նուէրով մը, կեսարիոյ Արամեան վարժարանը՝ ուր Մնակեան իբր ուսուցիչ ծառայած էր, Խաչիւզի՝ Մնակեանի ծննդավայրի՝ թաղ. խորհուրդը «յանուն այրիացած թաղին», Գասարգիւղի Իթթիհատ Գիւլեը, և Հայ Ակումբը, Նիկոդոսեան և Կարապետեան վարժարանները և դեռ ուրիշներ, զորս կարելի չէ թուել մի առ մի։

Բեմին վրայէն յիշուած դրամական նուէրներն էին հետեւեալները, Գասարգիւղի Իթթիհատ Քիւլեա՝ 10 ոսկի, Հայ Ակումբ 35 ոսկի, Գասարգիւղցի Հայ արուեստաւէր մը 10 ոսկի, Նիկոդոսեան վարժ.ի Սանուհեաց Ընկերութիւնը 5 ոսկի։

Հանդէսի հասոյթի մասին թէեւ առայժմ ստուգութիւն մը չկայ, սակայն բաւական արդիւնաւոր կը նկատուի ցարդ ստացածներէն դատելով։ Այս Յոբելեանի յաջողութեան մէջ մեծ դեր մը կատարեց Ներսէս էֆ. Օհանեան մասնաւորաբար, ի սպաս դնելով իր բոլոր բարեացակամութիւնը ու աշակցութիւնը։

*** Ժողովուրդը անօրինակ յուզումով թողուց սրահը ուր դեռ կ'արձագանգէին յայտնի խանդավառութեան մը երկարաձգուած վանկերը։

*** «Մանզումէ» իր ջերմ չնորհաւորութիւնները կը ներկայացնէ այս առթիւ յիսնամեայ վաստակաւորին, անկեղծօրէն խնդակցելով անոր այս փառքի տօնին։

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

11 Մայիս 1912

Ֆրանս. Ռանթ	93,97
Օսմ. Միաց.	90,10
Օսմ. Երկաթուղի	—
Պանս Օթոման	693,—
Գալիա Գարտասյրն	382,—
Թրանսվալ	44—

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՆԱԽԱՐԱՐՈՒ ԽՈՀՐԴՈՅ ԵՐԷԿԻ ՆԻՍՏԸ

Երէկ, ցերեկէ վերջ ժամը Չին Նախարարաց Խորհուրդը նիստ դուժարեց, Վարչապետին նախագահութեան ներքեւ, և զբաղեցաւ նախ վերջերս Բուսմէլիի մէջ պատահած խռովութիւններու և ըմբոստութիւններու մասին Բ. Դուռ ղրկուած տեղեկագիրներու ընթերցումով և այս առթիւ ձեռք առնուելիք զսպողական միջոցներու մասին խորհրդածութիւններ կատարեց։ Խորհուրդը զբաղեցաւ նաեւ ներկայ երեսփ. ժողովին նախորդին չարունակութիւնը ըլլալու կամ չըլլալու հարցով։— Իզմիրի մէջ գտնուող կարգ մը իտալացի ձկնորսներու և մակուկավարներու իբր պատերազմական դերի նկատուելու և ըստ այնմ վերաբերուելու մասին տրուած որոշումը, որ գերման դեսպանատան կողմէ բողոքի առարկայ եղած էր, խորհրդակցութեան նիւթ կազմեց։ —Խորհուրդը զբաղեցաւ նաեւ Հոդոսի վրայ կատարուած յարձակումին ու այս առթի

ՆՈՐ ՎԱՃԵԼՔՆԵՐ

«ՄԱՆԶՈՒՄԻ»Ի ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

«ՄԱՆԶՈՒՄԻ»ն վերսկսելով հրատարակել, մեր նպատակն էր զայն ընթերցման անհրաժեշտ ու միանգամայն հրապուրիչ աղբիւր մը դարձնել ժողովուրդին համար։ Օգտակարին հետ հաճելին ընծայել՝ մեծագոյնը պիտի ըլլար մեր մասնագրութեանց, ժողովուրդով ու միայն ժողովուրդին համար ապրող այս թերթը իրօք ժողովուրդին անբաժան ընկերը դարձնելու համար։ Մանր պայմաններու մէջ սկսանք թերթը, և առաջին մէկ քանի չաբաթները մանուանդ, չկրցանք զայն ներկայացնել ա՛յնպէս, ինչպէս կը փափաքէինք որ ըլլար։ Մեր բաժանորդներն ալ չեղան այնքան պարտաճանաչ որ կարենային աւելի շուտ իրականացնել թերթին կատարելութեան մասին մեր առաջադրած բոլոր միջոցները միանգամայն։ Կը յուսանք սակայն որ ալեւս աւելի փութկոտութեամբ պիտի յիշեն իրենց պարտքը, երբ մանաւանդ տեսնեն թէ հաստատ քայլերով դէպի մեր նպատակը կը դիմենք։

ՄԱՆԶՈՒՄԻ առաջին կարգին վրայ կը գտնուի իբր լրատու. ամենաթարմ լուրերը միշտ իր մէջ են, ներկայացուած ամէնէն դիւրընթերցելի պարզութեամբ։ Նոյնքան հոգ կը տանինք նաև թերթին առաջին էջին, այնպէս որ հրատարակուած յօդուածները ժողովուրդը հետաքրքրող, ու միանգամայն անոր զարգացման ձգտող գրութիւններ ըլլան։ Շատ կատարելութիւններ պիտի մտցնենք տակաւին այդ էջին մէջ, պիտի ունենանք նոր ու փայլուն աշխատակիցներ, բայց ամէն բան կարգով։ ՄԱՆԶՈՒՄԻԻ ընթերցողները կրնան վստահ ըլլալ որ ոչ մէկ վայրէջ պիտի խնայուի իրենց համար։

Առաջինը այն նորութիւններէն գորս պիտի գտնեն թերթին մէջ, պիտի ըլլայ ճշմարտապէս հետաքրքրական ու հրահանգիչ յօդուածաշարք մը, որ սիրուն ու դիւրատար ոճով մը պիտի պատկերացնէ

ՀԻՆ ԹՈՒՐՔԻԱՆ

իր բարքերը, իր սովորութիւնները, իր Սուլթաններուն կենցաղը, իր ժողուրդներուն վիճակը, առանց ժամանակագրական կարգի, թեկադրուելով սոսկ օրուան այժմէութիւններէն և զանոնք դէմ առ դէմ բաղդատելով հարիւր, երկու հարիւր տարի առաջուան պայմաններուն հետ։ Այս յօդուածաշարքը՝ Թուրքիոյ անցեալը պատկերացնող լուսադէպ գործերէն մէկը պիտի ըլլայ, անէջթոսիկ ձեւով մը, քաղուած մեծ մասամբ եւրոպացի ճամբորդներու գործերէն և Արեւելքի մէջ ապրած նշանաւոր Եւրոպացիներու յիշատակ երէն։ Եւ անցեալին այդ պատկերացումը պիտի նպաստէ անշուշտ քիչ մը աւելի լաւ գնահատելու ներկան, Թուրքիոյ արդի վիճակը։ Զմոռնանք ըսելու թէ այդ յօդուածաշարքը առիթ մը պիտի ըլլայ մերիններուն՝ քիչ մըն ալ հին Հայոց կենցաղին ու սովորութեանց ծանօթանալու։ Այս շարքին անդրանիկ յօդուածը պիտի հրատարակենք յառաջիկայ երեքշաբթի։

Ապա՝ առաջինն է։ Մօտ օրէն՝ առիթ պիտի ունենանք ծանուցանելու ուրիշ նորութիւններու ալ։ Ցտեսութի՛ւն ուրեմն։

ՊԻՐԻՆՃԻ ՏԱՍԻԵՏՆԵՐ

Պիրի ճի տաբրէ սահիմնեալի էմլայտան արանրան վէ միսթէսարֆլարա ահու պուլնան բուսումը թէսմիրլայէ իլէ միսթէէճիրլէրի բանի օրան թանզիֆիյէ իչուն մուգատսէմա թէվվի իտիլէն իսպարնամէկը իւզերինէ տահրէ թասֆիյէ մ'ճիսիսնէճ վէրիլէն գարարլարը միթէզամին թէպիճնամէկը պաղը ասանը էմլոգիյէ վէ միսթէէճիրլէրին իգա էթկեսէլարը մալիմ օլամամսընատն տօլայը բէյսէերբէյ մուգիմլէրէ թէվտի վէ եահօտ էմլաքնն միճնասիպ մանալէրինէ թաալիգ իտիլմէքտէ օլարընատն միւատէթը գանմնիյէսի գարֆնտա իսթինաֆ իթմէք իւզրէ քէֆիյէթ ալէգատարանա իրան օլունուր։ 26 Նիսան 328 7—2

ՍԷՆԱԻ ՄԻԻՏԻՐԻՃԷԹԻՆՏԷՆ

Թիճարէթ վէ Զրաաթ Նէզարէթի իչին պին գրուշ մաաշը պիր մէմուրա լիւզում օլտուղնատն թապսի օսմանիյէտէն օլարագ ֆրանսըզճատան թիւրքճէյէ վէ թիւրքճէտէն ֆրանսըզճայա թէյրմիւմէյէ միգթիտիր վէ մաքինա ատրսի կէօրմիւշ մէքեաթիպը իսատիյէ վէ եա Ալիյէ վէ եահօտ միւմասիլի մէքեաթիպ խոսուսիյէ մէզունէնին մայրսրն 7նէ՛ի բաղար իրթէսի կիւնի իճրա իտիլճէնէք միւսապրգ։ իսթիհանը նա տոսիլ օլմագ իւզրէ պա իսթիտա նէզարէթը միւշարիլեյհայա միւրսաաթ իթմէլէրի։

2—1 28 Նիսան 328

Տօքթօր Տիգրան Թամպիպեան

ՄԱՄԱՆԱԴԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՄՈՐԹԱՑԻՆ Ա. ԽՍՏԵՐՈՒ

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, Շնչի, Օսման պէյի գաղինսին օտա, Անանեան աբարթմանի իր յարկաբաժնին մէջ։

Արանց և կանանց ինչպէս նաեւ տղայոց ամէնազգի հին և նոր ախտերը, ստամոքսի, աղիքներու, երիկամներու, սրտի եւայն հիւանդութիւնները անպրիսկան և ամերիկեան նորագոյն մեթոտներով կը դարմանէ։ Ֆրանկախտը և անոր հետեւանք բոլոր յատուկ հիւանդութիւնները «Սալվարսան»ի և բոլորովին նոր դրութեամբ «Սօսամն»ի ներարկումներով կը բուժէ առանց տ'ուէ է ցաւի և առանց զրկումի արկիլք ըլլալու։

Արպէս զի ո և է մէկը չի վարանիր թիֆոյով և գոլերայով, վերջերս Ամերիկայի և Անգլիոյ մէջ հնարուած, կիրարկուած և յաջողութեամբ գործածուած նորագոյն մէջոցներով պատուաստում ալ կը կատարէ։

Ուրբաթ օրեր մինչև կէս օր Երի-

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ

Ամենահաճելի ժամանակ մը անցընել

ՓՈՒԹԱՑԷ'Ք ԳՆԵԼ

«Մանզումէ»ի նախկին խմբագիր ԳԱԿՈԲ ՏԷՐ-ԳԱԿՈԲԵԱՆԻ ՆՈՐ ԳԻՐՔԸ

«ՈՒՐ ԽԵՑԻՆԵՐ ԺՈՂՎԵՑԻ»Ն

ԱՄԷՆ ՏԵՂ 5 ԶՐՈՒՇ

ՏՈՒՐԹ, ԹԱՇՃԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ԱՐՏԱՔԻՆ, ԾՆՆԴԱՄԻԶԱԿԱՆ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ԱԽՏԵՐՈՒ

Նախկին Օգնական ուսուցիչ Օսմ. Բժշկ. Հաւաքարանի

Գիտական ամենավերջին մէթոտներով կարճ ժամանակի մէջ կը դարմանէ ամէն տեսակ մորթային, ծննդամիզական և կանանց ախտերը, ջերմամիզութիւն երիկամներու, միզամանի եւ այլ հիւանդութիւնները, ելեկտրաբուժութեամբ՝ սերմատոռութիւնը, անկարողութիւնը, երազարտադրութիւնը։ — (606)ի ԱԱԼՎԱՐՍԱՆԻ ՆԵՐԱՐԿՈՒՄՆԵՐՈՎ ԵՒ ԱԶԼ ՄԻՋՈՑՆԵՐՈՎ ՖՐԱՆԿԱԽՏԻ ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ։ Մէզի, արեան, խոսքի, քիմական և ամերբանական քննութիւն։ Դարմանատունն է Պայազիտ, փօսթանէնի գէմ Սինէմեան դեղարան ամէն օր, կէս օրէն վերջ և երեկոները Գում Գաբու, Լ. Պետրոսեան դեղարանը։

ԱՂՔԱՏՆԵՐԸ ԶՐԻ

ՄԵՐ ՍԱՀԱՄԱՆԱԿՆԵՐԻՆԵՆ ԱԽՏԷՍ

Նոր Խօսք

Մահամէտ Ալի պէյի կողմէն հնարուած և Արքունի նախկին դեղագործ Էվրէնիսի միջոցաւ պատրաստուած հաբաւաւոր Անդիոնի ԽԻՍը Պահէ Գաբու, Գասապեան դեղարանը և Մեր Ճամի, Մահամէտ Քեազիմ պէյի դեղի մթերանոցը, ինչպէս նաև բոլոր դեղարանները եւ մթերանոցները կը վաճառուին։ Գոյսոյ մէջ գնն է 5 գրուշ։

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ԱՆԿՈՒՆԱՑ

ՓԱՓԱԶԵԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆ

1136 ԷՋ 800 ՊԱՏԿԵՐ

Արժանացած համազգային գնահատման, եզական և անմրցելի իր տեսակին մէջ անգլիերէն հոմանիշներ. գիտական բառերու ճոխ մթերք. մասնաւոր յատկուածներ միակ վստահելի բառարանը. գին լաթակազմ 60, կիսակաշի 65. փոստի ծախքով 65 և 70 դահեկան. հայ ուսանողաց գոհացուցիչ զեղչ. դիմել հեղինակին՝ Զ. Տ. Ս. Փափազեան, Կ. Պոլիս, Պայազիտ Հաուս։

Կ'ՈՒԶԷՔ

150,000 ՖՐԱՆՔ ՎԱՍՏԱԿԻԼ

ՀՈՒԱՆՏԱԿԱՆ ԲՐԷՏԻ ՖՈՆՍԻԷԻ ՊԱՐՏԱԹՈՒԼԹ ԳՆՆՁԷՔ

Մեր ամէնուս ծանօթ Եգիպտական Բրէտէի Ֆոնսիէի պարտաթուղթերուն նման և սակայն գինը, ոսկի դրամ, 200 դահեկանի փոքր գումար մը ըլլալով հանդերձ՝ վիճակահանութեան թիւերը տոնոյնչ չատ աւելի է, այսինքն՝ ելնդ 2000 թիւերու պարգև կը շահեցնէ։ Երկու ամիսը անգամ մը ստորև նշանակուած թուականներուն վիճակահանութիւն տեղի կ'ունենայ։ Վիճակահանութիւնները Ամսթէրտամի մէջ՝ ժողովուրդին ներկայութեանը և նոտարի մը հսկողութեան ներքև կը կատարուին։ Թուրքիոյ մէջ Հուանտական Բրէտի Ֆոնսիէի դրամատուն չգտնուելուն՝ սոյն պարտաթուղթերը ամէն տեղ Ընկերութեանս ծախել կարելի է։ Վիճակահանութեանց մասնակցելու իրաւունքը ամբողջովին վերապահելով հանդերձ՝ տարեկան միմիայն 100ին 6 տոկոսի մը փոխարէն պարտաթուղթը աւանդ ձգելով մէկ ոսկի առնել կարելի է։

Կալուածի փոխանցումով երաշխաւորուած Հուանտական Բրէտի Ֆոնսիէ պարտաթուղթերուն 200 դրշ. ոսկեդրամ վճարելով գնեցէք և այսպէսով 68 տարի ուրիշ որևէ դրամ չի վճարելով՝ սարսափ ցուցուած մեծ պարգևներէն մէկուն պիտի արժանանաք։

Բրէտի Ֆոնսիէ Հուանտայի պարտաթուղթերուն վիճակահանութիւնէն չանուելիք տարեկան մեծ պարգևները սոսնք են.

2 Փետր.	1912	100,000 ֆր.
2 Ապրիլ	1912	75,000 „
2 Յունիս	1912	150,000 „
2 Օգոստ.	1912	125,000 „
2 Հոկտ.	1912	62,500 „
2 Դեկտ.	1912	250,000 „

ՅԱՌԱՋԻԿԱՑ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

150,000 ՖՐԱՆՔ է

Ասոնցմէ զատ մեծ քանակութեամբ և հաղարաւոր ֆրանք շահող պարգևներ ալ կան։

Գնուելի և տեղեկութեանց համար՝ Ղալաթիա, Մէրթէկպանի փողոց, Հուրիյէթ խան, թիւ 13—15, Օսմանեան Բանտիի ընկերութեան դիմեցէք։ Դաւառներէ և արտասահմանէ, պարտաթուղթի փոխարժէքը՝ չէք կամ մանաթասթով ղրկելու է և ապրանքը իսկոյն կը զործադրուի։ 3—12

ՏՈՔԹ. ՊԷՔԵԱՐԵԱՆ

ՎԿՍՑԵԱԼ ԲԱՐԻԶԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Մասնագէտ ծննդամիզական գործարանների, գաղտնի հիւանդութեանց և մանկաբարձութեանց

Տան եւ հինգ տարի շարունակ Բարիզ Նէքքէր-Պոօքա, Սէն-Լուի և Լարի-Պուաղիէռի հիւանդանոցներու մէջ գործելով, իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած է այնպարահռչակ բոօֆկէռ Ալպառան, Կիւիօն, Բօձիի Հալրօ և Հարթմանի առաջնորդութեամբ։

Մէքռօսքոպիք լուրջ քննութեանէ մը վերջ նորագոյն մէթոտով չատ կարճ ժամանակի մը մէջ և արմատապէս կը դարմանէ հին և նոր ցերմամիզութիւնը, կոտ միզութիւնը, միզարգելութիւնը, միզամանի, երիկամունքի և արգանդի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները։

Մէզամանի և երիկամունքի քարերը և աւազը կ'անհետացնէ մեծ դիւրութեամբ և ՍԻՍԹՕՍՔՈՊԻ ԼԻԹՕԹՐԻՍԻՆ միջոցաւ։

Քիչ օրէն կը կարմնցնէ միզանցքի նեղութիւնը, միզարգելութիւնը և արագամիզութիւնը (ԷՐԻԷԹՐՈՕԼԻԶ ԼԻՆԷՕ-ՍԻՐՈ-ԳԻՎԷՌՈՎ) մասնաւոր դեղերով և ի պահանջել հարկին, ելեկտրականութեամբ կը բուժէ ամէնէն յուսահատ սակարողութիւնը և կը կատարէ ամէն տեսակ վիրաբուժական գործողութիւններ. ի մի բան, շնորհիւ իր նորանոր գործիքներու հաւաքածոյին, կը յաջողի դարմանել ամէնէն յուսահատ և ամէնէն ծերութիւն հիւանդութիւնները։

Գալով հին և նոր գաղիական ախտին, կընոյ արմատապէս բուժել 606ի ներարկումով որ անձամբ ուսումնասիրած է Ֆըռանքֆօրթի, Պոլինի, Վիեննայի և Բարլինի լաբորատորներուն մէջ։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր իր բնակարանը առաւօտեան ժամը 9էն 6։ Բեքա, Զաքիաք փողոց թիւ 4-5, Թաշճեան արաբթման. բացի հինգշաբթի կէս օրէ վերջ և կիրակի։

ՔԱՐԼԸՄԱՆ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ, ԲԵՐԱ

ՅՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՆՈՐՈՅԹՆԵՐՈՒ ԳԱՐՆԱՆ ԱՌԹԻՒ

	ԴՐՇ.
Գօսթիւմ թաւէր քէթէն ամէն գոյնէ	80
„ „ անգլ. կերպասէ	100
Հաղուստներ վուալէ բէնէնէսի ձեւով	80
„ բուրդ մուլլինէ „ „	125
Գաշ բուսիէռ քէթէն ամէն գոյնէ	45
„ „ Բօքլին կերպասէ	130
Պլուզներ պաթիսթէ գունաւոր	14
„ „ ֆիսթոյ. և փողկապով	20
„ ճերմակ վուալէ	20
„ բանժէ տանթէլով զարդարուն	30
„ միմիայն տանթէլով	30
„ մեսաքս բէքինէ կերպասներ	54
Շրջազգեստ քէթէն վերջին նորոյթ	30
„ ալբակէ սեւ և գունաւոր	60
„ անգլիական կերպասէ	47
„ չայազէ սեւ և գունաւոր	45
Ներքնազգեստ գծաւոր քէթէն	12
„ ալբակէ ամէն գոյնէ	18

	ԴՐՇ.
Ներքնազգեստ սատտրօ կերպասէ	80
„ լիպէրթին կերպասէ ամէն գոյնէ	35
„ պաթիսթէ տանթ. զարդարուն	15
Քորսաժներ „ „	4
Հովանոցներ կէս մետք. վերջին գոյներ	30
„ ամբողջ „ „ „	45
„ „ „ դեղեցիկ կոթով	50
Աղջկան հաղուստներ գծաւոր քէթէն	18
„ „ ճերմակ պաթիսթէ	35
Տղոց „ քէթէնէ	25
„ „ գծաւոր քէթէնէ	30
„ „ չայազէ ծովային ձեւ	50
„ վերարկու „	30
Քօրսէներ վերջին ձեւ	27
Այրերու չասլիկներ ճերմակ պասթայով	20
Գիշերանոցներ աղեկ խատայէ	17
Անդրավարտիկներ ֆրանսական բաղէ	12
Թաշկինակներ կնոջ համար պաթիսթէ մարքայով տուղինան	22

	ԴՐՇ
Թաշկինակներ կնոջ հմ. մարքով քէթ.	50
„ այրերու „ „ պթս.	30
„ „ քէթէն մարքով	63
Գուլպաներ կնոջ համար մուլլինէ	8
„ „ „ սեւ ադ. տես	3 1(2
„ այրերու սեւ գունէն ադ. տս.	4 1(2
„ „ ֆիլտիքօս բանուած	6 1(2
Զեռնոցներ կնոջ հմ. եր. ճերմ. գուն.	8
„ „ „ „ իմիթ. չուէտ	11
„ „ „ „ կէս մետաքս	10
„ „ արմ. մետ. սեւ և գուն.	15
Էշարբ քրիսթալին կերպասէ	18
„ բանժէ ամէն գոյնէ	18
„ քրէք սը շին ամէն գոյնէ	30
„ մետք. վուալէ „ „	50
Վուալէթ մուլլինէ „ „	19
„ չիֆոն „ „	27
„ քրէք սը շին „ „	40

ՆՈՐ ՃԻՒՂ
ՔՕԹԻՄ ԹԱՑԷԷՕՐՆԵՐ
Եւ հաղուստներ չափս վրայ

ՆՈՐ ՃԻՒՂ
ԿՆՈՋ ԵՒ ԱՂՋԿԱՆ ԳԼԽԱՐԿՆԵՐ
Պատրաստ և չափի վրայ

10000Է ԷՆ ԱՒԵԼԻ
ՔՈՒԻԲՈՆ
ԲՈՒԻՐԴԷ ԵՒ ՄԵՏԱՔՍԷ

ՄԵԾ ՔԱՆԱՈՒԹԵԱՄԲ
ԲՈՒԻՐԴԷ ԿԵՐՊԱՄՆԵՐ ՀԱԳՈՒՍՏԻ ԵՒ ԴՕԹԻՄ ԹԱՑԷԷՕՐԻ ՀԱՄԱՐ
ԶԱՐԴԵՐ, ԿԱՌՆԻՆԵՐ, ԵԼՆ

ՄԵԾ ՔԱՆԱՈՒԹԵԱՄԲ
ԿՆՈՋ ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆՆԵՐ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՉԱՓՈՒ ՎՐԱՑ

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՏՕՔԹ. Խ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

1908 թուականին ի Բարիզ, Սէն-Լուի և Նէքքէր հիւանդանոցներուն մէջ կատարելագործելով իր մասնագիտութիւնը, արժանացած է մէկ քանի «սէրթիֆիքա»ներու։ Այս անգամ ալ Երլիխի դեղին «606» վերջին նորագոյն գրութեամբ արեան մէջ նեբարկումը, Վիեննայի, Բարիզի և Պերլինի հիւանդանոցներէն զատ մասնաւորապէս Ֆրանքֆորթի Երլիխի դարմանատան մէջ մասէն ուսումնասիրած ըլլալով, յաջողութեամբ կը դարմանէ ֆրանկախտը, մորթի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները, ինչպէս նաև հին և նոր ջերմամիզութիւնը առանց հետք մը ձգելու։ Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր բացի կիրակի, Պահէ Գաբու, շաբաթական Հաճի Պէքիրի կից, Եալտըզ խան թիւ 8 դարմանատունը։ Մէզի և արեան ամէն տեսակ միքրոսքոբիք և քիմական քննութիւնները ի հարկին կը կատարուին։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՆԴՈԿ

ՕՍՄԱՆԻՅԷ

ԵՒ ՆԵՐԷՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Եիւքսէք Գալտըրըմ, Ղալաթիա, Թիւ 30

Հիանալի տեսարան, եւրոպական նուրբ կահաւորում, ելեկտրական զանգակներով դայլն կազերով լուսաւորուած, անթերի սպասարկութիւն, կատարեալ մաքրութիւն, գիներ դիւրամատչելի, գաւառացիներուն յանձնարարելի միակ հանգստաւէտ եւ կեդրոնավայր պանդոկ։

Ճաշարան, ընթերցարան և սրճարան սալօն։

ԾԱՆՕԹ.— Ուշադրութի՛ւն, ԵՒԻԴՍԷՔ ԳԱԼՏԸՐԸՄ հասցէին, չշփոթել ուրիշ Օսմանիյէի հետ։

ԳԱՂՂԻԱԿԱՆ ԱԽՏԻ ՄԷԿ ԱՆԳԱՄԷՆ ԲՈՒԺՈՒՄ

ՏՔԹ. Ե. ՈՒՂՈՒՐԼԵԱՆ

Բրոնֆէսօռ Երլիխի վերջին անգամ գտած 606 Սալվարսան գեղերով կատարելագոյն կը բուժէ հին և նոր գաղիական ախտերը, մէզին մէջ էնժէքսիոնով. նաև կարճ ժամանակի մէջ կը գարմանէ ջերմամիզութեան, միզամանի և երիկամունքի եւ բրօսթատի հիւանդութիւնները, ինչպէս նաև առնական անկարողութիւնն բոլորովին նոր մեթոտներով։ Իրեն դիմող հիւանդները կ'ընդունի ամէն օր իր գործատեղին, Սիրքէճի, Թրամվէյի ճամբուն վրայ Ֆէպուս լուսանկարչատան առաջին յարկը։ Տանօթ.—Ամէն տեսակ գործողութիւններ իգանցքի և արգանդի հիւանդութիւններու և մասնաւոր խնամք։

ՕՍՄ. ԱՌԵՒՏՐ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

شركت تجارية عثمانية

SOCIÉTÉ COMMERCIALE OTTOMANE

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 100,000 ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՈՍԿԻ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՅ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿՆԵՐԸ ԲԱՑ ԵՆ ԱՌԺԱՄԵԱՅ ԿԵՐՊՈՎ

ՍԹԱՄՊՈՒԼ, ԴԱԹԸՐՃՕՂԼՈՒ ԽԱՆ

Հայկական սոյն դրամական հաստատութիւնը կ'ընէ փոխատուութիւններ, առևտրական տոմսերու, մուրհակներու, փոխանակագիրներու, բաժնեթուղթերու, պարտաթուղթերու, ապրանքներու և բեռնագիրներու վրայ։

Կուսակ չէքեր, վարկագիրներ, փոխանակագիրներ և հեռագրական վճարում, հրամաններ, ինչպես Թուրքիոյ նոյնպէս աշխարհիս բոլոր մասերուն վրայ։

Կը գնէ և կը ծախէ ամէն տեսակ բաժնեթուղթեր և պարտաթուղթեր թէ՛ մեր և թէ բոլոր օտար հրապարակներու վրայ, ինչպէս և օտար դրամներ։

Կը գանձէ եւ կը գեղչէ առևտրական տոմսեր, մուրհակներ, փոխանակագիրներ, ժամեթուղթեր և կարծիներ։

Կ'ընդունի դրամական ամանաներ նպաստաւոր պայմաններով։

Դրամատունս հաստատած է առևտրական տեղեկութիւններու համար լաւագոյն կերպով կազմակերպուած սպասարկութիւն։

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՆՈՒԿ

Խնայողութիւնը մեր համայնքին մէջ քաջալերելու համար կ'ընդունի 25 դրուշէն սկսելով գումարներ

Դրամատունս կը կատարէ նաև թէ՛ իր հաշուոյն, թէ՛ մասնակցութեամբ և թէ բիշներու հաշուոյն ամէն տեսակ արդիւնաբերութիւններու և ապրանքներու գնումը վաճառում, փոխանակութիւն, ներածում և արտածում։

Կ'ընդունի ներկայացուցչութիւն թէ՛ տեղական և թէ օտար տուներու։

Կը կազմէ առևտրական և ճարտարարուեստական ընկերութիւններ և կը մասնակցի անոնց։ Կ'ընէ հանրօգուտ շինութեանց վերաբերեալ ամէն տեսակ ձեռնարկութիւններ։

ՏՕՔԹԷՕՐ Հ. ԻՆԿԻԼԻՋԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Մենդամիզական և վենէրական հիւանդութեանց

Գիտական ամենավերջին մէթոտներով կը դարմանէ հին և նոր ջերմամիզութիւնը, դժուարամիզութիւնը, սերմատոռութիւնը, նոյնպէս միզամանի, երիկամունքի և բրօսթատի հիւանդութիւնները։ Իսկ ֆրանկախտի ամէն տեսակները կարճ ժամանակի մէջ հիմնովին կը բուժէ։ Հիւանդ կ'ընդունի, բացի կիրակի, ամէն օր Պահէ Գաբու, Պողաչաճիին դէմ, Սթանպոլ խան, Թիւ 8, իր մասնաւոր դարմանատան մէջ։

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՕՐԵՐԸ ԶՐԻ

ՏՈՔԹ Տ. ՃԷԶԱԻԻՐԼԵԱՆ

Բարիզէն վկայեալ մասնագէտ ջղային եւ մտային հիւանդութեանց

Կը դարմանէ ամենավերջին դրութեամբ եւ ելեկտրաբուժութեամբ կաթուածները, gdaralysies), մէնէնժիթը (ménegite) իր տեսակները զանազանելով, ջղային ցաւերը, névralgie faciales և nevral, ies siatiques, ինչպէս ձեռքի դողդողը, սրտի բաբախումը, ջղային քրտինքը, ջղային գիրութիւնը եւ ջղային նիհարութիւնը, տղայոց գիշերային միզացնութիւնը, սերմատոռութիւնը, առնական անկարողութիւնը, կը դարմանէ ուսնոտութիւնը՝ Բրոֆ. Շարքոյի դրութեամբ, ցնցապարը (chorée) եւ զանազան ջղային եւ մտային գիրութիւնք։

Կը գտնուի ամէն օր, բացի կիրակի, առտուընէ մինչեւ երեկոյ Սիրքէճի կայարանի ելքի դրան կից իր մասնաւոր դարմանատունը։

ԷՕՔՍԻԻՐԻԷՆԼԷՐԷ

ԳԱԹՐԱՆ ՀԱԳԴԸ ԷՔԲԷՄ

Էվրոբատան կէլէն զաթրան սուլարընն քեաֆֆէսինէ էզէր ճիէթ միւրաճաճ վէ լաթիֆ օլուպ, միյտէյի գաթիէն պօզմազ։

Մէյհուր օսմանլը վէ էճնէպի թապիպլէրին մազհարը թագտիրի օլտուղը կիպի, Լզճիւմէ միւթէվէֆա տոզթ. Խօրասանճեան էֆֆէնին թագտիրնամէսիյլէ բրիճանիյէթի թասվիպ վէ Մէքթէպը Թրպիյէի Շահանէ տախի թաստիգ էյլէմիշ տիր։ Գրիւքսէլ սէրկիսինէն սլթուն վէ կիւժիւշ միտալեայա նայիլ օլտուղը կիպի, Պրուսա սէրկիսինէն տէ ալթուն միտալեայա նայիլ օլմուշ տրը։

Իչիլէճէք սու տէրունինէ պիր գահվէ գաշրը աթըլտիգտա, պուլաշրգ խասթալըգլարտան վրգայէ վէ մուհաֆաղա իտիր։

Կէօյիւս նէգլէլէրինէ, էօքսիրլէքլէրէ, էնֆլուէնցայա, պրոնշիթլէրէ, նէֆֆէս տարլըղընա, վէրէմին պաշլանկըճլարընա, տէրի խասթալըգլարընա և իւրար եօլու բահաթարվլըղընա ֆայտէպախշ տրը։

Սթամպօլտա մէյհուր տէքօ վէ էճզահանէլէրտէ պուլունուր։

Ուժումի տէքօսը եէնի Բօսթանէ գարշըսընտա օսմանլը էճզաի թրպիյէ տէքօսը տրը։

Սթանպօլտա ֆիյատը 5 դրուշ տրը։

ՏՔԹ. Պ. ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ՆԵՐՔԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Արանց և կանանց ծննդամիզական և ԴԱՂՂԻԱԿԱՆ ԱԽՏԵՐՈՒ

Երկար տարիներ զանազան հիւանդանոցներու մէջ պաշտօնավարելով, իր ստացած փորձառութեամբը բժշկական նորագոյն մէթոտներով կարճ ժամանակի մէջ կը բուժէ ֆրանկախտը, ջերմամիզութիւնը, սերմատոռութիւնը, առնական անկարողութիւնները, բրօսթատի եւ միզամանի, ինչպէս նաև տատամքսի, սրտի, թոքերու, աղիքներու և երիկամներու հիւանդութիւնները և զանազան յատուկ վէրքեր։

Բացի կիրակէ, ամէն օր կէս օրէն մինչև երեկոյ կը գտնուի Սիրքէճի, Թրամվայ ճատտէսի, չոգեկառքի ելքի դրան կից, իր մասնաւոր դարմանատան մէջ։

Իսկ առաւօտէն մինչև կէս օր հիւանդ կ'ընդունի կէտիք Փաշա, Պալի Փաշա եօղուլը, Միւսէլլիմ փողոց, թիւ 6 իր բնակարանը, նաև մօտակայ Վակրամ էֆ. Ա-

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ—ԴԵՐՁԱԿ

ԵԴՈՒԱՐԴ ՏԱՆՁԻԿԵԱՆ

ՊՈԼԻՍ, ՃԷԼԱԼ ՊԷՑ ԽԱՆ, ԹԻՒ 26, ՕՌՕՋՏԻ-ՊԱՌԻ ԴԷՄՔ

Այէն անունք որ կ'ուզեն ճաշակաւոր հագուիլ, թո՛ղ փութան դիմել Եդուարդ Տանցիկեանի գործատեղին, ուր հասած են արդէն ընտիր կերպասներ և ուր կը պատրաստուին ճաշակաւոր և անթերի հագուստներ, ամենավերջին նորաձեւութեանց համաձայն։

Առաջին այցելութիւն մը պիտի բաւ գոգոփար մը կազմել այս նոր հաստատութեան ճաշակի գերազանցութեան վրայ։

Դիմեցեք Պոլիս, Ճելալ պէյ խան, թիւ 28։

SANTAL SALOLÉ LACROIX

ԳԱԲՍԻԻԼԷՐԻ

ՄէՀրոյի պէվլի էմրազը թէտավի իչին գուլանըլան տաֆի իւտ թէֆֆիւն թերքիպ լերին էն թէսիրլիսի վէ էն ալեա գապլի թէմիսի տիր։

Մահալի ֆիւրուխթը՝

Բարիզտէ Լաֆառա էճզախանէսի, 31, Rue Philippe-de-Girard, PARIS.